Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ЕРА, 16 МАЙ, 1985 ШУ. ◆ № 59 (7094). ◆ Мах 3 кеп.

М. С. ГОРБАЧЕВ

Ленинграде вахар

15 мае Москвера Ленинграде вахар КПСС ЦК Генеральни секретарь М. С. Горбачев.

Аэродроме М. С. Горбачев накъаваьккхар КПСС ЦК Политбюро членаша Г. А. Алиева, В. И. Воротникова, Е. К. Лигачева, Н. И. Рыжкова, Н. А. Тихонова, В. М. Чебрикова, кхыча новкъосташа.

Цу дийнахьа новкъост М. С. Горбачев Ленинграде кхаьчар.

«Пулково» яхача аэропорте цунна накъабаьхкабар КПСС Ленинградски обкома хьалхара секретарь Л. Н. Зайков, парте обкома бюро членаш, КПСС Ленинградски горкома секретараш.

Пионераша зизаш делар М. С. Горбачевна.

(ТАСС).

КПСС ЦК Политбюро

АргIанарча заседане КПСС ЦК Политбюро йийцар 154 миллион саго дакъа а лоацаш хиннача Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара хетаяьча Еррнгсоюзни коммунистически субботника итогаш. Къахьегамхошта дича бакъахьа хетараш теркал а деш, субботник долаш хьийгача къих йоагIа средстваш дIаяхийта лаьрхIад тIема а къахьегама а ветеранашта лаьрхIа госпиталаши больницаши хьалъярга, царна ду медицински а бытовой а гIулакхаш тоадарга, тIема сийленца ювзаснна йола йицлургйоаца моттигаш тоаярга, 1941 — 1945 шерашка хиннача Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо яьккхача Коталонна памятник догIарга. Субботника итогех бола хоам кепайоазон тIа арабоаккхаргба.

Iилма-технически прогресс сихъяра КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС тIанийцаб Iилман болхлошта, конструкторашта, технологашта къахьегамах мах телилга эргадаьккха тоадарах бола соцам. Из тIаберзабаьба промышленностен Iилматохкама институтийн цу категорех бола болхлой техника а технологи а хьаяреи юкъеяхьарен ханаш лоацъе, къахьегама эффективности деш долча балхий дикали лакхъе материально а морально а хьашт долаш хилийтара. Бувцаш болча соцам тIа белгалдаь гIулакхаш оттадеш теркалъяьй Ленинграда, Москван, Ульяновска, цхьайолча кхыча городий предприятеша, организацеша, учрежденеша тIеххьарча шерашка Iоаяь дика опыт.

Из опыт теркал а еш, лаьрхIа да Iилма-технически прогресс сихъечара алапе стимулирующи лоархIам лакхбе. Белгалдаьд, къоастадаь аьлча, хьахийцача алапе фондий гома чу, хьатIадоагIа шу дIадоладелча денз Iилман болхлой, конструкторий, технологий должностни окладаш лакхъе. ЧIоагIъяьй цу окладий керда схема. Предприятейи организацейи кулгалхошта бокъо еннай эггара чоалханегIа а бехктокхамегIа а балхаш царех хьахулар лакха а долаш кхоачашдеча творчески дакъа лаьцача конструкторийи технологийи должностни окладашта тIатохараш увттаде. Белгалдаьд Iилман болхлошта, конструкторашта, технологашта аттестаци яреи премеш телареи система эргаьккха тоаяра, премей боарам разработкаш халкъа боахаме чуяхьарах хьахулаш дараща кхы а айхагIа бувзара тIадерзадаь дола дукха гIулакхаш. Хьаллаьцай «Заслуженни конструктор», «Заслуженни технолог» яха союзнии республиканскии цIераш оттаярах йола предложени.

Политбюро заседане белгалдаьхар, КПСС XXVI съезда решенешка хьежжа вай мехка бераш долча дезалашта паччахьалкхено деш дола гIо совдаккхара, цхьаьча ноаноашта тела пособеш тIатохара, болхлоштен гIулакхерча нахан ха ялярах, инвалидаш хиларах тела пенсеш лакхдара тIадерзадаь шерра гIулакхаш даь хилар. Хьадаьд къахьега могаргдолаш болча пенсионераштеи кагий бераш долча кхалнахан общественни производстве дакъа лацара эша динагIа дола хьалаш. Цунца цхьана, бахача наьха цу категорей вахара хьалаш дIахо тоадара де дезаш да уж пенсеца Iалашбар тоадара, къабеннача гражданаштеи инвалидаштеи социальни гIулакхаш дара система тоаяра, бераш долча дезалашта паччахьалкхено ду гIо алсамдаккхара тIадерзадаь хIанззалца даьрел совгIа гIулакхаш.

Цунна дувзаденна динза даргдоацаш лаьрхIад 1985 шера ноябрь бетта денз колхозий члений эггара лохагIа дола ха яхарах хьожадаьча пенсей боарам лакхбелга, цунга хьежжа инвалид хиларахи кхоабар тIеравалярахи доагIа цар пенсеш тIатохилга. Цу ханна лакхдергда болхлоштен гIулакхерча нахан. цар дезалашта итт шу совгIа ха хьалха увттадаь 60 сомага кхаччалца болча боарамера пенсеш, хIанз укх сахьате цар профессии квалификации йолча болхлошта хьежадеча пенсей боарама гарга а озаш. Болхлоех, гIулакхерча нахах, колхозхоех болча эггара лохагIча боараме дола пенсеш ийдеча пенсионерашта лора рецептах ийеча молхай мах шовзткъе итт процент лохбу.

ЛаьрхIа да къабеннараштеи инвалидаштеи дола цIенош - интернаташ хьалделга сихдара, моттигашкарча Советашта чуйоагIача учрежденеша царна гIулакхаш делга, предприятей, организацей, колхозий оагIорахьара къахьегама ветеранашта гIо делга тоадара, цхьаьча къабенначен къахьега могаш боацачен гражданашта профсоюзашен комсомолон шефство лоаттаелга дегIадоаладара, цу даькъе социальни Iалашон, унахцIено лораяра органаша, общественни организацеша, къахьегама коллективаша цхьана гIулакхаш леладелга тоадара тIадерзадаь гIулакхаш делга.

Белгалдаьд шийтталагIча пятилетке паччахьалкхено бераш долча дезалашта, пособи телача берий ха 12 шерага кхаччалца йIаьх а еш, деш дола гIо шердара тIадерзадаь дола гIулакхаш, цамогаш долча бера гIулакх дара луш йола отпуск йIаьхъелга. хIаьта иштта эсала Iалашбаьча дезалашта телара йола цхьайола кхы льготаш оттаелга.

Союзни республикай Компартей ЦК, парте крайкомашта, обкомашта, райкомашта тIадиллад бераш долча дезалашта, цхьаьча, къабенначен къахьега могаш боацачен гражданашта эшараштен цар дIадехараштен дукхагIа теркам тIаухийтилга, дерригача тайпех дола динза даргдоаца гIо мишта ду, бахача наьха цу категоре материальни хьал дIахо тоадара де лаьрхIа гIулакхаш чакх мишта доах хьожаш тIахьожам лоаттабар.

КПСС ЦК Политбюро заседане хьажа а хьежа решенеш тIанийцай экономически социальнии политика, хIаьта иштта вошал долча социалистически мехкашца леладу гIулакхаш тоадара, царна юкъера доттагIали цхьана леладу гIулакхаши кIоаргдара кхыча дешаех лаьца.

СОЦИАЛИЗМ ТЕШШАМЕ ЛОРАЕР

Лаьттан тIара машар ца бохийтарали ядерни катастрофа ца хилийтарали лоархIамегIа декхар дац адамий. Машара, революце яьхача коталоний, наьха хIама хьадеча къахьегама тешаме чIоагIале я ший 30 шу дизар белгалдоаккхаш йола Варшавски Договора Организаци. Укх дерригача шерашка доттагIалах, цхьана гIулакхаш леладарах, вIаши гIо дарах долча Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений вежарий союзо тешаме Iалашду социалистически мехкий масса оагIора дегIаахар, цар цхьана гIулакхаш леладар, суверенитет, кхерамзле, доазоний чIоагIал, машара тIехьара арахьара политически никъ чакхбахар.

Ткъаь итт шу дизара хетаяь яр 14 мае ССР Союза Доккхача театре хинна Москверча къахьегамхойи СССР Герзашцарча Низий викалийи торжественни собрани.

Президиуме — новкъостий Г. А. Алиев, В. В. Кузнецов, С. Л. Соколов, К. В. Русаков, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета бехктокхаме болхлой, цIи хеза военачальникаш, дуккхача министерствайи ведомствайи кулгалхой, партийни, советски, общественни организацей викалаш, тIемеи къахьегамеи ветеранаш.

Укхаза ба СССР акредитованни бола социалистически мехкий дипломатически представительстваштa керте латтараш, Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений ВIашагIтехача Низий штаба викалаш.

«Машарен социализмаи духьа яь Союз» яха доклад йир КПСС ЦК секретара К. В. Русакова. Тахан вошал долча мехкий халкъашца цхьана белгалдоаккх советски халкъо, аьлар цо, Варшавски Договора, — социалистически паччахьалкхений оборонительни тIема-политически союза 30 шу дизар. Къаьстта маIан долаш да из ткъаь итт шу дизар дукха ха йоаццаш хиннача Болгаре, Венгре, Германски Демократически Республика, Польша, Румыне, Советски Союза, Чехословаке эггара лакхерча партийни паччахьалкхени деятелий вIашагIкхетара итогашца дийзача. Цига массава а раьза а волаш кулгаш яздир Договора ха кхы а 20 шера йIаьхъярах долча протокола.

Варшаве хиннача вIашагIкхетаро кердача низаца хьагойтар союзни социалистически мехкий вошал дола партеши халкъаши шоай барти цхьоагIон дIахо чIоагIъе, социализма позицеш цхьана хьаллоаттае, лаьтта бизза машар оттабе лаьрхIа хилар.

Вай доккхал де бокъо йолаш да, кертагIдаьккхар докладчика, бокъонца дунен халкъашта юкъерча кхерамзлен хьашташка хьежжа йолча политика инициаторашиз энергично чакхйоахараши белггала Варшавски Договора паччахьалкхенаш хинна хиларахи хIанз йолаш хиларахи.

Вошал долча мехкий цаI бола лоIам дIа а гойташ, Варшавски Договора Организаце, цун эггара лакхерча органо — Политически консультативни комитето увттаю чоалханеча дунен халкъашта юкъерча проблемай даькъера конструктивни предложенеш, телха гIулакхаш тоадара никъ хьех. Вай оборонительни союзо лу тIема кхерам дIабаккхара, сихдаь герз, къаьстта ядерни дар, хьаделга социдара реалистически программа.

Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача мехкий предложенеш Iоехкай хIанз еш латтача переговорий истола тIа, дIачуеннай ВIашагIкхийттача Къамий Организаце. Уж да хIанз Малхбузен мехкаша къаьгга а конструктивни а дола жоп даларга хьежаш.

Советски нах, аьлар К. В. Русакова ший доклад чакхйоалаш, тийша ба: социалистически доттагIлен паччахьалкхений доттагIали цар айхха цхьана леладу гIулакхаши дIахо йодача хана а дегIаухаргхиларахи чIоагIлургхиларахи.

Торжественни собране къамаьлаш даьраша йоахар, вошал долча мехкий цхьоагIо, цар экономически оборонни низ, дунен халкъашта юкъерча арене цар гIулакхаш барт а болаш леладар — адамлен маьрша кхоане бахьан лоаттабеча къовсама эшалургбоаца низ. Вахара йола сага бокъо хьаллацар, дунен тIа машар латтилга Iалашдар — миллионаш болча тIем тIа байнараштa, хIанзарча а тIехьа тIадоагIача а ноахалашта хьалхашкара бахаш барий декхар. Духхьал из сий дола гIулакх де лаьрхIа я Варшавски Договора Организаци.

(ТАСС).

ЯХЬА ДНЕВНИК

Яьй ах шера план

Сийлахь - йоккхача Коталон 40 шу дизара баха ма боагIара накъабахара леланьча социалистически яхье хьинаре дакъа а лаьца, цIей хулача денна скважинашта капитальни ремонт яра йола ах шера план кхоачашйир мастера Х.-М. Аушева бригадо.

«Сунжанефть» управлене коллективо цхьоагIо а йолаш къахьегарах вIашт IехьдаьIлар карара шу доладелча денз планал совгIа 180 тонн мехкдаьтта, 320 кубически метр газ яккха. Материалаш кхояра хетаяь чакхъяьхача организационно - технически мероприятей чотагIа кхояьй 30 эзар киловатт - сахьат электрически энерги.

ТIехдика къахьегарца белгалбаьннаб йоккха балха опыт йола, къаьнагIа бола мехкдаьтта доаха операторош Гладков Василий Абрамович, Пиро Михаил Дмитриевич, Шкаев Александр Васильевич, слесарь Малышка Михаил Федорович, вышкомонтажник Кечин Василий Сергеевич, дуккха кхыбараш.

Таронаш дукхагIа я

1985 шера паччахьалкхенга 2520 тонн шурей 500 тонн дулхи доха тIанийца социалистически декхар толаме кхоачашду «Назрановский» совхоза къахьегамхоша.

Иштта, биъ бетта планагIа йохка йоагIар 824 тонн йолаш шура ехкай цар 888 тонн. ДIадахача шера цу юкъа дIаенна хинначунца нийсйича из 25 процент дукхагIа я. ХIаьта хIара кхоабача Iаттагара укх шера 1 май хьатIаотташ яьккха шура 123 килограмм дукхагIа яр.

Хьайбаш леладераша тIеххоачашъяьй паччахьалкхенга дулх дохкара план а. Из дIаденнад 322 тонн, план 150 тонн йолаш. Цу дерригне хьахьокх декхараш дикка тIеххоачашде фермай таронаш йолга.

Совхоза администраце, партийнии профсоюзнии организацеша доккхал а деш, цIераш йоах дикагIча доаркай, скотникий. Масала, биъ бетта хIара кхоабача Iаттагара 1300 килограмм гаргга а кхы дукхагIа а шура яькхай Плиева Райхьанта, Темирханова Маржана, Дзаурова Цаэша, Цолоева Марисe, Сагова Марема, Айдаева Зайнапа, кхыбараша.

Хьинар ца кходеш къахьег скотникаша Баркинхоев Аюпа, Сагов Тимура, Оздоев Вахас, Айдаев Аюпа, кхыбараша.

Хьалхле дIахецац

Вай республикерча производственни объединенешта юкъе яьржача социалистически яхье укх пятилетка шерашка даим хьалха латташ хьайоагIарех я СССР 60 шу дизара цIерагIча «Оргтехника» яхача Грозненски производственни объединене коллектив. Цкъа санна дуккхаза а республикански Сийлен улга тIа яьхай из. Иштта хьалха латташ хьайоагIача объединене коллектив дика къахьегама совгIат кийчдаь накъаера бIаьстан цIейна. Ер шу доладелча денз хIанзлехьа цо маьхала яьккхай 131 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци, арахийцай 101 эзар сома маьха нормативно - цIена продукци. ТIеххоачашъеш я товарни продукци арахецара а потребителашта поставкаш яра а паччахьалкхен план. Пхе тайпарча фотографически аппараташта, цилиндрашта паччахьалкхен дикала Знак еннай укхаза. Ерригa арахецача продукцех 47,7 процент яр из продукци я. Къахьегама овсарле планал совгIа цхьа процент лакхъяра парте енна задани бархIаззеи ахаззеи гаргга тIеххоачашъяьй цар. Духхьал из лакхъяра чотагIа хьаяьй планал совгIа ара мел хийца нормативно - цIена продукци. Хьалхарча квартале планагIа лаьрхIачул совгIа 66 эзар сом пайда баьб цар паччахьалкхенна.

Социалистически яхье хьинаре къа а хьегаш, хадданза хьалха латташ хиларца белгалъяьнна я опытни инженераш, коммунисташ Тарануха Игорь Гаврилович, Моргосов Аркадий Джаванович, Броницкий Виктор Владиславович керте латтача цехий коллективаш. Цхьаккха ди дIадахийтац цар массе а долча хьокхамий задани тIеххоачаш ца еш.

КХАШ ЛОРАДЕ ОАСАРАХ!

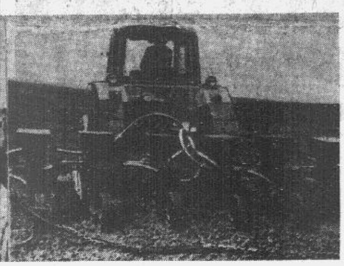

ДЕГАШ АЙДЕННА КЪАХЬЕГ

КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенеш чIоагIа къоабалъеш тIа а нийца, КПСС XXVII съезда дикача совгIаташца накъабахара дерригa шоай низаш тIадерзадаь къахьегаш ба укх деношка Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхоза къахьегамхой. 16 май хьатIаотташ 5,5 эзар гектар хулача кхашка тайп-тайпарча ялатеи доакъареи культураш дIайийнай цар. Ялата лаьрхIа йола хьажкIаш, генараш, шекара свеклаш дIайийнай индустриальни хьисапе. Цар дIалаьцад 3,5 эзар гектар совгIа лаьтта.

Специалисташа хадданза тIахьожам а лоаттабеш, дIайийнай доакъара культураш а: вIашагIъэбаь кени горохи, дуккхача шерашка тIаювла баьцаш, силоса лаьрхIа хьажкIаш, кхыяраш.

Пятилетка чакхйоалача шера 200 гектарах хIаране тIара 110 центнер хьажкIаш яха социалистически декхар тIанийцача звеньевойс Кодзоев Гаспой Бахьаудина агротехнически эггара дикагIча деношка дIайийнай лакха хьувкъам луш йолча ЗПСК-704 яхача гибридах йола хьажкIаш. Цо санна индустриальни хьисапе шоай кхашка хьажкIаш дIайийннай Гелисханов Ювсапа, Беков Бахьаудина, кхыча механизатораша кулгалдеш йолча звеноша.

ДIадахача шера лакха хьувкъам чуэцарца белгалбаьлар цу совхозера хьажкIаш лелаераш. Укх шера уж кхы а дикагIа хьувкъае гIерт совхоза механизатораш. Укх деношка къаьстта хьинаре балхаш ду Кантышев Руслана, Зурабов Шабазгире, кхыбараша.

С. АУШЕВ.

СУРТАШ ТIА: механизатораш Кантышев Руслани Зурабов Шабазгирии; хьажкIаш дIаювш дIайода Б. Кодзоева агрегат.

И. ПЛИЕВА сурташ.

Бьацадаараш довра кхерам ба

Грозненски района «Юбилейный» совхоза № 2 йолча отделене управляюще Мурдаев Хьасанбе шоай гIулакхех лаьца дувц:

— 100 гектара тIара мукх дика тIабаьннаб, иззал кха дIалаьца я моша горошек а. Царел совгIа 115 гектара тIа помидораш дIайийнай, зIамига дац нарсаш, кхачан свеклаш, кхы культураш тIайола кхаш а. Дерригa 726 гектар хулаш дола лаьтта хий детта йиш йолаш мелиораци яь да. ХIанзе а ала йиш я отделене ший план тIеххоачашъергхиларах. Геттара дика болх бу подрядагIа къахьегаш йолча Джамалова Марета кулгалдеча бригада, цун болхлоех тийша да дерригa гIулакх.

— Дукха ха я бригадерча болхлоша цхьана къахьега, — йоах Джамаловас. — Тахан 48 гектара тIа помидораш дIайийна даьннад тхо. Рассада дика кийчъяьяр. Хьинаре къахьийгар Ахъядова Говзана, Цакашева Пиас, Мустапаева Нахалус, Болтакаева Раисата. Баркал ала доагIа ДДА-100 яхача агрегатаца дIаегIача рассадана догIан хьисапе хий техача Витаев Халида.

Бакъда Х. Витаева баьцадаараш ца дойта гIерташ шийна могар даь хилар. Цун цхьан агрегатаца ворхI бIаь совгIа гектар хулача кхашта хий тоха низ дIакхоачаргбоацилга ца ховш хиннабац совхоза специалисташ.

— Тхо царех тийша дар, — хала а хеташ йоах Мурдалова. — ДДА-100 яхача йиъ агрегатех шиъ мара иц болх бе йиш йолаш. Тхоай низаца ДДН-70 яхараш кийчъяьй оаха. Цхьабакъда, совхоза кулгалхой тха тхоай хий детта вIаштIехьдаргда яхаш ба. Укх кхаь-диъ дийнахьа из детта кхо трактор цар ца лойя дIайийна хIамаш йоврхгъч, тIаккха план кхоачашъергхиларах дог даха дезаш а дац. ХIанз шоана бIаргагуш йола моша горошек йовш латт.

Тхона бIаргадайнар ийрча сурт дар. Эггара бехктокхамегIа йолча хана, хьацар Iо а ухийташ, къахьегаш боахкача болхлошта совхоза кулгалхоша дер во гIулакх дар. Хеталу «Гардалинский» яхача совхоза хинна лаьтташта хIанз шоай доацаш мо мара царна доал де безам болаш уж боацаш санна. Фуд тIаккха ялх агрегатех цаI мара болх беш ца хилар?!

Из иштта дале, № 1 йолча отделене болх беш яр ДДА-100 яхарех ворхI агрегат, хIаьта дерригача баьцадаараш тIадолча кхашта обработка а яьр. Цул совгIа, 70 гектар хулача кIинен люцерпая Iоухаш дола хий а дилладар.

Ш. ЭРСЕНОВ.

ОАРЦ ДАЛА!

ХА ДIАУХИЙТ

Укх шера 845 гектара тIа тайп-тайпара баьцадаараш хьалкхеду Сунженски района колхозашен совхозашен. Уж тIадола дерригa лаьтташ мелиораци яь да. Дале а 15 май хьатIаотташ цхьа гектар хилла долча баьцадаарашта догIан хьисапе хий техадац.

ХIанз геттара дIайха ухача деношка Iан замалахьа лаьттано Iоаяь хинна тIоадал дIайоаккхаш латт. ЧIоагIа хий эшаш да дегIадоагIа баьцадаараш. Из кхетадеш бац-хьогI цигарча боахамий кулгалхойи специалисташи?

ЦIияьлча санна, дийнахь а бус а хий детта йолаялийта еза ерригa агрегаташ! Цу гIулакха цахаддаш тIахьожам лоаттабе беза РАПО специалисташа.

И. БОЙКО.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

Сийлахь-йоккха Котало яьккха 40 шу дузача цIейга кхачалехьа пхе шера план кхоачашъяра «Чеченингушводстрой» гIишлон управленена чуйоагIача ПМК-5 нов. Дорошенко керте латтача бригадо дIайолаь инициатива чIоагIа раьза хинна хьалаьцар Шалински районерча дуккхача промышленни предприятей, гIишлони транспортнии организацей, цехий, сменай коллективаша. Царна юкъе эггара хьалха, апрель бутт бовча деношка, пхе шера план кхоачашъярах рапорт делар Шалински мехлесхоза, Курчалоевски пищекомбината, Шалински АТП таксистий бригада коллективаша. Ер шу чакхдалалехьа тIайоагIача пятилетка чотагIа цар арахецаргъя итташ эзараш сомий маьха тайп-тайпара продукци.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ЛОАРХIАМЕЧА ДЕША ХЕТАЯЬ

Селхан парте Нохч-ГIалгIай обкома политически сердалон ЦIагIа республика Лакхехьарча Совета Президиумо яь совещани-семинар хилар. Цига гулбеннабар халкъа депутатий Советий районни, городской, юртий, станицай, поселкий исполкомий председателаш, чурча гIулакхий отделий начальникаш, горрайисполкомий финотделий заведующеш, архитектораш, инженераш-землеустроителаш.

Совещани хьайиллар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела Х. Х. Бокова. Цо белгалдаьккхар, «Гражданашта идейно-нравственни кхетам лучара, республике социалистически законности правопорядоки лораечара Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутатий лоархIам дIахо лакхбарах» яха дош дувцаш соахка октябре хиннача республика Лакхехьарча Совета сессе решенеш кхоачашъяр духьа бу болх чIоагIбара хетаяь йолга.

Цул тIехьагIа цу хьакъехьа беча балха лоаттамах, де эшарех къамаьлаш дир укхаза республика юрта боахама министерства землепользованеи землеустройстваи отдела начальника В. П. Иванченкос, юстице министра И. А. Албастова, республика прокурора заместителa А. В. Морозова, республика чурча гIулакхий министра заместителa А. А. Макаренкос, финансай министра П. Н. Голешихина.

Цар белгалдаьккхар, социалистически законность, правопорядок, къахьегама дисциплина чIоагIъеш республике из сесси хинначул тIехьагIа белггала болх баьлга, хIаьта а сагото яйташ да хIанз а тIехьа вахаре лаьттах дола законодательство телхадар, бокъо йоацаш лаьтташ дIа а лувцаш шоашта ловчча тайпара цIенош хьалдар, социалистически доалахьен тIакхувдар, цунна массанахьа кхоми хьурмати деш ца хилар, спекуляци лелаяр, дуккхача хана болх ца беш наьха хьакъ дуаш лелар, тIехдаьха корта бохабу малараш мелар, закон теркал а ца деш цIагIа цхьаца болх барца бIаьхий хила гIертар санна дола айпаш хIанз а кIезига ца хилар.

Бухсоцаш къамаьл даьча Х. Х. Бокова гулбеннараш тIахьийхар цу негативни гIулакхашца шерра къовсам лоаттабара общественность оарцагIъяккхара, массанахьа харц, вай обществана зуламе вахар леладераш ловргбоаца хьалаш хьадара, хIаравар ше хьегача къига хьежжа вахий хьожаш лоаттабу тIахьожам чIоагIбара, зулам даь цхьаккха саг бекхам боацаш ца витара.

С. МАЙСИГОВ.

1985 ШЕРА 13 МАЙ ХЬАТIАОТТАШ ХIАРА КХОАБАЧА IАТТАГАРА ШУРА ЯККХАРАХ ЙОЛА

СВОДКА

(кг).

Районаш	1985 шера	1984 шера
Надтеречни	9,2	9,0
Наурски	9,2	10,0
Шалински	8,6	8,4
Грозненски	8,4	7,4
Ачхой-Мартановски	8,2	7,8
Урус-Мартановски	8,0	7,5
Шелковской	7,9	8,2
Гудермесски	7,6	7,5
Назрановски	7,3	6,0
Сунженски	7,0	6,6
Малгобекски	6,7	6,1
Республике гIолла	8,0	7,6

КПСС ЦК июньски (1983 ш.)

Пленума решенеш кхоачашъеш

АГИТАТОРА ДОШ

БIаргчача XI-ча пятилетка а цун тIеххьарча шера а заданеш ханал хьалха кхоачашъяра тIехьа къахьегаш я СССР 60 шу дизара цIергIча «Оргтехника» объединене коллектив. Цо дег тIара къоабал а беш хьаллаьцаб къахьегама овсарле планал совгIа 1 процент лакхъярай продукци хьаярга дIадодар кхы а 0,5 процент лохдараи бола болам.

Ханал дикка хьалха кхоачашъяьй товарни продукци арахецараи къахьегама овсарле лакхъяраи пятилетка диъ шера планаш. 1984 шу чакхдалалехьа планал совгIа маьхала яьккхай 572 эзар сома маьха продукци.

Объединене болхлоша, инженерно-технически болхлоша, балхахоша дIайолайир кхоьнча материальнии доагора-энергетически ресурсаш чотагIа карарча шера шин дийнахьа болх бара йола инициатива. ЧоалхАне дола производственни декхараш кхоачашде йиш яц ерригача отделий, цехий коллективашка массово-политически болх чакхбаккхара мел эша хьалаш вIаштIехьца доахе. КПСС ЦК июньски (1983 ш.) Пленумо къаьстта белгалдаьккхад хIанзарча ханарча социально-экономически политически декхараша дIадеххача боараме из болх вIаштIехьбаккха безилга.

Объединене чакхйоах митингаш, производства хьалхалаттараш безбар. цIи хеза болча болхлой кагирхошца дола вIашагIкхетараш хаттараш телараи жоп далараи сайренаш, йштта кхы дIахо. Организационно - технически политически мероприятеш чакхйоахаш хьалххе а оттаьча комплексни планагIа болх беш я объединене ерригa агитационни коллектив.

Агитколлективаца даим а семинараш, совещанеш чакхйоах партийни комитето, цига дувц балха дикагIйолча опытах, устни агитаци яра рекомендацеш тел. Царна лаьрхIа хIара бетта увттаю беседай тематика, ерригача объединене гIолла а хIара къаьст - къаьсттача подразделене а встречни планаш кхоачашъярах долча экономически хьокхамех йола информаци.

ХIара кIира цкъаннел кIезигагIа доацаш къамаьлаш ду агитатораша, политинформатораша, лектораша. Производственни плани социалистически декхараши кхоачашдарах, къахьегамеи производственнии дисциплина хьалех дувца информаци чулоацаш хул хIара беседа.

ХIаранеца къаьст-къаьста сакхетам айбара болх белга вIаштIехьдаьккхад коллективашка. Шоаш еча беседашка производства эффективность айярахи керда тароинаш гучаяхарахи, арахецача продукце дикал лакхъярах, кхоьнча материалийи бийдалеи чотагIа шера шин дийнахьа болх бара задани кхоачашъяра эшача материальнии доагора-энергетически ресурсех дувц агитатораша, политинформатораша, лектораша.

«Идейно-политически кхетам балар ерригача цун формашка диллача ма могга чIоагIагIа дийза хила деза тахaнарча ден керттерча декхарца — мохк социально-экономически дегIакхувларца...

Тахан цIаьхха а дагадохийта безам боагIа пропаганда еча а, — цхьаболчарна из цецноаккхаш ма хеталда, — къамаьлаш кIезигагIа а деш, гIулакхаш дукхагIа хилийта деза», — белгалдаьккхад КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленуме ше къамаьл деш КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева. КIоарга чулоацам бола уж дешаш ларде а лувцаш вIаштIехьбоах цар шоай болх.

Объединене агитатораштa юкъе эггара дикагIчарех лоархIаш ва слесарь Александр Михайлович Чернов. Ший идейно-политически сакхетами гIулакх довзара йола квалификаци айяра хадданза болх а беш говзен нах дика дIакхетаргболчча тайпарей беседаш ю цо ший участке, шийга даьча хаттараштa диззаи кIоарга чулоацам болаши жоп тел. Дог раьза а долаш ух нах цо еча беседага ладувгIа. Цудухьа тамашийна дац укх тIеххьарча шерашка из участок эггара дикагIчарех цаI лоархIаш хилар а. Кходаьча металлеи сварочни материалийи чотагIа шин дийнахьчул кIезигагIа доацаш къахьегара инициатива эггара хьалха дIайолаяьр а я участок. Цун болхлой инициатива хьаллаьцай предприяте кхыча участкашеи бригадашеи.

Дукха дика дешаш ала мегаргда № 5 йолча цеха лакокрасочни участка политинформаторах Фомина Валентина Михайловнах. Из я производства отличник, Къахьегама Цеча Байракха орден лелаер. Цехе даь ца Iеш, ерригача объединене а сий ду цун. Лаки басараши хьаькхара кIезигагIа энерги дIайохийтаргйола технологически процесс юкъейоалае, дефицитни материалаш кхоe лаьрхIад участка коллективо ше тIаийцача декхарех. Цу гIулакха кIезига дакъа кхачац В. Фоминайга. ХIаьта из санна бола нах дукха ба коллективе.

Къахьегамхоштa идейно-нравственни кхетам балара беча балха дика гIо деча гойтара агитаце, пена кепайоазони заводской радиогазетаи йоккха терко ю къахьегама коллективашка. ХIанз завода территоре тIа, цехашкеи участкашкеи кийчъяьй тайп-тайпара стендаш, планшеташ. Цар хьахьокх встречни планаш толаме кхоачашъяра хьалхашка латта денхараши уж кхоачашдара наькъаши.

Иштта, масала, хоза кийчъяьча стенда тIа хьахьокх меллеи малагIеи материалаши бийдали кхое еза, царех мел продукци кийчъе еза. Пена кепайоазон тIа заводской радио гIолла даим а дувц производства дешаех, социалистически декхараш кхоачашдара леламах, агитационно-массови балха тIа карагIдийнарех, производства хьалхалаттарий мегаргйола балха опыт вIашагIтох, къахьегамеи производственнии дисциплина телхаераш бувц. ТIехдика болх беш хиларна новкъосташта масал а телаш, уж шоашта тIехьабоах агитаторашеи политинформаторашеи, гIо ду ударни хьисапе къахьега.

Р. ИВАНОВА.

ХЬАЛХАЛАТТАРАШ

Цхьайтталагlча пятилетка тIеххьара шу дIадолалуше къахьегама вахте эттача Аргунски аьшкабетонни хIамаш еча завода коллектив дика производственни толамаш доахаш хьайоагIа.

КПСС XXVII съезда къахьегама совгIат дара шерра социалистически яхь яьржай заводе мел йолча цехашта, участкашта, бригадашта юкъе. Цудухьа дIабахача биъ бетта йолча планах дика лоархIаярах 28 апреле рапорт делар предприяте коллективо. Нормативно - цIена продукци арахецара план 101,5 процентни продукци маьхала яккхара план 104,3 процентни кхоачашъяьй. Цунца цхьана белгалдаккха деза хьаеш йола ерригa продукци лакха дикал йолаш хилар.

Цунна тешал деш да цо арахеца продукци Нохч-ГIалгIайченерча юртбоахамаш меттел, лоалахарча автономни республикашка а хоатташи дIаэцаши хилар.

Уж толамаш даха аьттув баьннаб къахьегача наха юкъе цахаддаш политкокхетама болх беш хиларах, керттера теркам лерттIа социалистически яхь вIаштIехьяккхара тIаберзабеш хиларах. Яхье котбаьнараш моральни, материальни хьисапе белгалбахара гIулакх доаггIача беса хилар бахьан долаш. ХIара бетта ю балха итогаш. Къахьегама дика толамаш даьхарий сийна арахец «молнеш», предприяте коа цар сийна урагIйохийт цIе байракх.

Заводерча къаьст - къаьстача бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье массаза а хьалхалатташ хьайоагIарех я къахьегама ветерана Э. Демишева кулгалду арматурщиккий яр. Цо ший биъ бетта план 135 процент кхоачашъяьй. Цул дукха тIехьа ца юсаш къахьег С. Каимов керте латтача формовщиккий бригадо. Биъ бетта декхар 125 процент кхоачашдир цо.

Заводоуправлене коа михо теркаеш я цIе байракх. Из урагIа яхийтай паросилови цеха толамий сийна. Цар 20 апреле ленински субботник долча дийнахьа кхоачашъяьй дIабахача биъ бетта плач. Наьха къахьегам вIаштIехьбаккха, цар йоахо е ховш саг ва цеха начальник, коммунист А. Коротченко. Укх тIеххьарча шин шера къахьегамеи производственнии дисциплина толхаль моттиг хиннац цеха коллективо.

ХIаьта материалашта, энергоресурсашта кхом бара тIехьа лоаттабеча къовсаме а заводе дикагIа хьокхамаш доахарех л из цех. Ала деза укх шера кхоьнча материалий чотагIа кхаь дийнахьа цо болх баьлга.

Иштта, дика хьокхамаш долаш я А. Хасанов начальник вола дахчах хIамаш еш йола цех а. 20 апреле рапорт делар цо ше тIаийца хинна 4 бетта дола социалистически декхараш кхоачашдарах. ХIаьта Коталон 40 шу диззара хиннача Ерригсоюзни коммунистически субботнике планал совгIа 35 наIарий, корий комплекташ хьайир цо кхоьнча материалех.

Къахьегама ветеранашкара, коммунисташкара масал эцаш къахьег завода комсомольцашеи кагирхошеи. Комсомольски организацена керте латт коммунист С. Садулаев. Дог хьеста толамаш доах А. Ислаханов керте латтача формовщиккий комсомольско - кагирхой бригадо. ХIара дийнахьара нормаш 130—135 процент кхоачашъю цу хьинар долча коллективо.

Цу бригада членашта дика хов толаме къахьегаш санна культурни салаIа, тайп-тайпара спортивни мероприятеш чакхъяха. Иштта дукха ха йоаццаш Аргунерча цIеношдеча комбината футболисташца предприятешта юкъе хьалхара моттиг яккхара йола яхь хилар. Цига котбаьлар аьшкабетонни завода футболисташ.

Кагирхой юстара латтац кхыча предприятешкарча комсомольско - кагирхой коллективаша дIадоладаьча моллагIча дикача гIулакхашта э. Иштта, укх шера шоай инициативагIа цар чакхдаьккхад кхоъ коммунистически субботник. ХIаьта цига даьккха массехк бIаь сом ехча Машара фонде дIахьожадаьд.

Ерригача завода коллективо доахача дикача толамашта юкъе лоархIаме моттиг дIалоац шоашкара хьокхам телача производства ветеранаша, социалистически яхье хьалхле лелаераша. Царех лархIа боагIа дIабахача биъ бетта кайоалаш болх баь, «ший профессех дикагIвар» яха цIи лелаю слесарий бригадир А. Темирбулатов, КПСС член, крановщица В. Ходакова, станочницаш Х. Бухараева, З. Ибрагимова, плотникаш У. Бетербиев, Л. Абдулвахидов, кхыбараш.

Цу наьха къахьегамо доккхий толамаш дахара оарцагIа йоах ерригача завода коллектив. Шеко яц КПСС XXVII съезда баха хьакъ ма хиллара уж накъагIоргхиларах.

З. МУХАДИНОВ,
тха штате воаца корр.

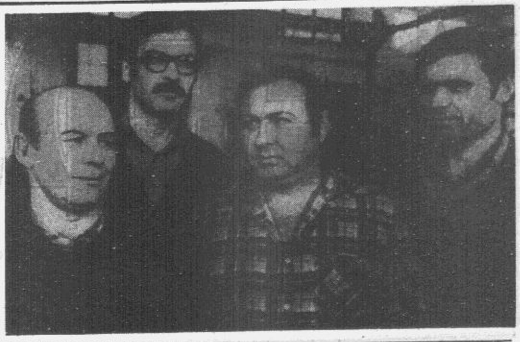

КПСС XXVII съезда баха ма боагIара накъбахара яхье баьннаб Грозненски «Химзапчасть» яхача завода къахьегамхой.

Къаьстта цу яхье белгалъьннай Борисов Павел Павлович керте латта слесарий-сборщиккий бригада. Белгалдаккха деза цу бригадерча хIара сага шишша, кхоккха смежни професси караерзаьлга. Иштта, Сулайтанов Вахийна дика хов фрезеровщика, сверловщика, сборщика болх.

ЦхьайтталагIча пятилетка план ханал хьалха 23 декабре кхоачашъе дош деннад бригадо. Цо ший дош толамца кхоачашдергдолга гойташ да таханара хьокхамаш. Биъ бетта план 20 апреле кхоачашйир цо.

Бригаде къаьстта дика къахьегарца белгала ба слесараш-сборщикаш В. Гавриш, А. Саламов, В. Сулайтанов, кхыбараш.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) В. Сулайтанов, П. Борисов, В. Гавриш, А. Саламов.

И. ПЛИЕВА сурт.

Меттаоттаде деза сий

Грозненски биохимически завода производственни хьокхамаш лохденнад укх шера. Хьалха дIаихача шерашца нийсдича дIабахача биъ бетта эггара хьалха продукци арахецара план кхоачаш ца еш йисай завод. Массе хана дог хьеста толамаш доахаш хинна предприяти хIанз тIехьаюсачар мугIарашка яьннай.

Нормативно - цIена продукци арахецара кхаь бетта план 82 процентни товарни продукци арахецилга 89 процентни мара кхоачашъяьяц. ХIаьта керттера хьокхам ала мегаргда къахьегама овсарленах. Из а 83 процент мара кхоачашъяьяц заводо.

Цхьан дешана аьлча, дIабахача биъ бетта 286 эзар сома маьха пайда хила безача 54 эзар сом ее хиннад предприятена. Цунца цхьана нормал йоагIачул совгIа йоаяьй электроэнерги, йIовхада энерги.

МалагIа бахьан да хIанзалца производственни декхарашца дика лоархIаеш хинна завод, укх шера тIехьаюсаш хилар? Цу хаттара жоп луш гучадаьлар 1984 шера заводе хьалъянь эксплуатаце дIаеннача кердача премиксий цехо завод тIехьайисийта хилар. Из-м тамаш йилла хIама да, ерригача предприяте хьокхамаш кхы а тоаде дезача цехо, уж тIехьашка даьха хилар. ХIаьта а из иштта да.

Массехк миллион сом мах бола премиксий цех хьалъе йолайир 1982 шера. ЧIоагIа эшаш а мехка Кхачан программа кхоачашъеча доккха дакъа юкъехьоргдолаш а гIулакх дар, цех хьалъянь яьлча, хIана аьлча, цо арахецаргйола продукци чIоагIа лоархIам болаш яр хьайбай боахаме. Духхьал цхьан шера 40 эзар тонн премиксаш арахецара лаьрхIа яр из.

Юххера а 1984 шера декабрь бетта эксплуатаце дIаелар цех. Массехк дн даьначул тIехьагIа хьалхара продукци а арахийцар цо. ЧIоагIа гIадъяхаяр завода коллектив. ХIана аьлча, хьалхагIа ерригача заводо арахецаш хиннарел дикка дукхагIа премиксаш арахеца таро яр кердача цеха.

Цхьабакъда, цех болх бейолаллале хьалха денз цунна ма эша бийдал хургйолаш хIама динзар завода снабжене а сбыта а отдело. Цу деша шоай теркам тIаберзабанзар администраце, партийни, профсоюзни организацеша. ХIаьта поставщикаша «бийдал хьаяйтанзар укх апрель бетта мара. Из бахьан долаш дIакъайла лаьттар цех. ТIаккха кхаь бетта гаргга болх боацаш ваьгIар 100 совгIа болхло, тайп-тайпара специалисташ.

Биъ бетта план заводо кхоачаш ца яра долча бахьанех да растворителий цех тIехьаюсаш хилар а. Шовзткъеи итт процент продукци мара арахецац цехо укх шера. Иштта хилара мукIарал деш завода партбюро секретара Печенкина аьлар: «Хьайбашта чIоагIа эшаш йола продукт — барда арахец растворителий цехо. Дийнахьи-буси 1000 тонн совгIа дIакхухь из республика колхозашеи совхозашеи хьайбашта лаьрхIа. Из маьхера продукт массаза а совъювлар тха. ХIаьта совъяьннар Шолжа чу чухецар кхы яхьа моттиг а йоацаш. ХIанз «Запкаспрыбводо» тхона предписани еннай из де бокъо йоацаш. Цудухьа дикка кIезигагIа хул хIанз барда».

Хий бIехде йиш йоацилга дика хов вайна массанена а. Бакъда, нагахьа эшачул совгIа барда арахецаш моттиг хилча цох екъа продукт хьахулийташ йола отстойникаш хьалъе декхарийла бар завода кулгалхой. Цудухьа тахан цхьацца кIал кIийле йоаца бахьанаш леха дезац цар.

МоллагIча производстве дика толамаш даха аьттув боал къахьегамеи производственнии дисциплина лертIа хилча. ТIаккха вай ювцача заводе из дика я аьлча, нийсса хургдац. Эггара дикагIа лоархIаш йолча витаминни цехе 5 саго укх шера 38 прогул яьй. Цудухьа квартала итогех, завода карара кара тела ЦIе байракх хьожае йиш йолаш цхьаккха цех хиланзар.

ХIаьта завода коа чуваьлча эггара хьалха бIарг тIаоттаргболчча доал: «ХIара балха дийнахьа дисциплина тIехдикеи хьадер дукхагIеи хилийта!» яха лозунг.

Теша лов лоацача хана кхоачамбоацараш дIа а даьха завода кулгалхоша общественни организацей новкъосталца предприяте хьалха хинна сий юхаметтаоттадергхиларах.

Х. ТАРАМОВ.

Мехкдаьттеи гази йоахача «Октябрьнефть» управлено кIезига бац дуккхача шерашка хьаьнала болх беш хьабоагIа къахьегама ветеранаш. Царех цаI ва ЦДНГ-1 оператор вола тIемей къахьегамеи ветеран Богиев Олла. Дукха ба цо хьехамчал леладаь нах хIанз шоай балха говзал йизза караерзаяь дика толамаш доахаш.

Царех цаI ва Словинов Игорь. Ши шу хьалха Оллий ученик хинна из, тахан мехкдаьтта оператора говзал лоаццача хана караерзаль цийгара кхычарна хьокхам телаш хьавоагIа.

Каст-каста цхий хинна хьехамча волча, цунца дагавала воагIа Словинов.

Тха фотокорреспондента И. Плиева даьккхача сурта тIа шоана гу О. Богиеви И. Словинови.

Барт бола коллектив

«Чеченингушплодоовощхоз» объединене Грозненски ПМК-1 гIишлонхоша йоккха къахьегама котало яьккхай. Шоай низаца гIишлон-монтажни балхаш дара пхе шера план тIеххкоачашъярах рапорт делар цар цхьоалагIа май дездеча деношка. Пхе шера планах кхоачашде дезаш хинна гIишлон-монтажни балхаш 9711 эзар сома маьха долча, пятилетка задани 101,2 процент кхоачаш а еш, цар кхоачашдир 9830 эзар сом мах бола гIишлон балхаш. Планал совгIа кхоачашдаь балхаш 119 эзар сом маьха дар. Ер шу чакхдалалехьа тIайоагIача пятилетка чотагIа ПМК-1 коллективо кхы а бIаьш эзараш сомий маьха балхаш кхоачашдергда. Укх пятилетка шерашка йоагIачул совгIа 5,3 процент лакхъяьй къахьегама овсарле. ГIишлош хьалъярга дIабода мах лохбарах, кIезигчун а дукхачун а кхом барах цу юкъа планал совгIа 368 эзар сом пайда баьб цо пачхаьхьалкхенна.

Б. КОСТОЕВ.

КХОАНЕ ДАГАЙОАГIАШ

Тхога, кулгалхошка, чIоагIа уйла яйташ я КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума материалаш. Iилман - технически прогресс сихъяра даькъерча раздело къаьстта теркам тIаэзар са а цехерча кхыча кулгалхой а. ГIулакх Пленума материалаша ма яхара вIаштIехьдаккха деза дикка ха яр. Цхьайолча хана Iилман - технически прогресс сихъе еза, яхаш дукха къамаьлаш-м ду вай, хIаьта гIулакха тIа дIатIаэттача даьсса хабар мара хилац.

Хьаэцаргъя вай тха сборочни цех. Дукха да заводе а тха цехе а болх ритмично, хIанзарча хано дIадеххача бесса кхоачаш ца беш хIамаш. Кулгалхой шоай кабинетешкара арабалац, массаза а санна фухха даь а продукци арахецилга Iалашдича сагота а бац. ТIаккха арахеца из продукци дикагIа мел хула дикагIа долгах, из хьеш дIадодар кIезигагIа дIадодилгах нагахьа уйла яц кулгалхоша.

Тха цехе дикагIа яр лоархIаш я электросверлилкаш вIашагIъехка Оздоева Хьавас кулгалду комсомольско - кагирхой бригада. ХIаьта цул эшашагIа хIаний кхыйола бригадаш! Духхьал дикагIчарна карагIдаьннар кхычарна дIадовзийтара кIезига терко ю оаха, кулгалхоша. ДIахо из тайпа хIама па йиш йолаш дац. Таханарча денца ваха йиш яц саг, кхоане а дагайоагIаш хила веза. Из де КПСС ЦК апрельски Пленумо вайгара дIадехар.

М. КОСТОЕВА,
ГI. Ахриева цIерагIча назрановски «Электроинструмент» завода сборочни цеха начальник.

СССР ЭКОНОМИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛИ МЕХКА ОБОРОНЕИ

Кийчъенна ярий Советски Союз чухьийлха фашисташ юхатоха? Из хаттар каст-каста деш да хIанз гитлеровски Германи эшаь 40 шу даьннача хана а. Исторе тешал ду, тIом хьалехьарча пятилеткай шерашка мехка индустриализации юрта боахама коллективизации яро хьадаь хинна хилара социалистически пачхаьалкхе а из ший мукъа хулга а толаме лорадара эшаш дола материальнии моральне - политически хьалаш. Йоккхача промышленноста валови продукци иттаза совгIа тIакхийттаяр цу хана 1913 шера боарамца нийсдича. Цу хана Малхбузехьа дуккханешта хеталуш хиннача бесса, мур бенна хиннабацар хи, из латташ хиннабар чIоагIача экономически ларда тIа.

Цхьабакъда, Даймехка тIом болабеннача хана вай мехка Iалаьмате аьттув боацача хьалашка де дийзар вай тIемаш. Дикка кийчдаь хинна фашистски эскар тийшача балхах дага а доацаш тIадар хинна Iацар бахьан. Дуккха малхбузехьара мехкаш дIа а лийца, цар наьха ресурсаши производственни потенциали вермахта эша гIулакхаш де оттаьча гитлеровски Германе тIема техника даькъера таро тIехъяр. Массехк лостамс 3—4-зза тIехбар цун низ.

Цо йиш хилийтар фашистски эскара Советски Союза территорена кIоаргга чуда а цун экономикана чIоагIа зеде а. 1941 шера ноябрь бутт хьатIакхоачаш оккупаци яь яр тIом хьалехьарча шерашкарча юрта боахама валови продукци 38 процент, боккхаш хиннача кIора, лоаладаьча чонеи болатеи, арахецаш хиннача алюмине 60 процент луш хиннача территорена. ТIемо даь зенаш, хIаьта иштта бIаьш йола предприятеш мехка малхбоалехьарча даькъа тIа дIаяхьар бахьан долаш 1941 шера июнь бетта денз ноябрь беттага кхаччалца йолча юкъа промышленноста валови продукци шозза совгIа кIезигъелар, кхы а чIоагIагIа лохъелар тIема производство.

ХIаьта социалистически пачхаьалкхенна бе йоаллаш хинна вай экономика, капиталистическичоа юхера ший Iалаьмате йоккхий совленаш дIа а гойташ, 1941 шу чакхдоалаш, производство лохлулга соца а даь, сихача темпаца дегIааха йолаелар, фронт тIа-тIа дукхагIа материальни средствашца, герзашца, техникаца Iалаш а еш. 1942 шера март бетте а духхьал мехка малхбоалехьарча районашка кхаьчар тIема продукце производство тIом болалуча хана СССР ерригача территоре тIа хиннача боарамга.

Ший берригa низ тIема производствана тIабахийтача вай промышленносто тIом болабеннача шоллагIча шерре а Iалашдир герза даькъе Советски Эскар тIех хулга. 1943 шера июль бутт хьатIакхоачаш фашистски эскаргеи цун союзникашкеичул шозза дукхагIдар СССР Герзашцарча Низашка артиллеристски герзаш советско-германски фронте, танкаши артиллерийски установкаши — 1,7-зза, тIема самолеташ — 2,8-зза. Из дар герза дукхалга диллача меттел, цун дикалга диллача а тIех хилар. Шоай тIема даннешка диллача немцийчарел эффективнегIа яр советски танкаш, самолеташ, реактивни артиллери. ТIема действешка духхьашха шерра юкъейоалайир Советски Союзо радиолокации кхыйола электронни техникеи.

Керттерча даькъе алхха ший экономически потенциал шолгIаре а лувцаш (советски производства боарама 4 процентал тIехдалацар тIом болча шерашка союзникаша деш хинна гIо), бухсоцаш хоадам беш дола дакъа лаьцар Советски Союзо империализма удари низаш дохадеча — германски фашизми тIаккха японски милитаризми.

Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа советски халкъо лаьккхача коталоно бокъонца теша а деш хьахьекхар, советски экономически потенциала таронаш мел йоккхий я а цар лоархIам па баьчоа фу хул а. Цхьабакъда, гуш долчча бесса, цу исторически уроко хьаькъал денна дац сихдаь герз хьаделга вайна кач а дехкаш советски экономика садикъа лерхIаш болча хIанзарча империалистически стратегашта.

ТIом чакхбаьнначул тIехьагIарча шерашка дIахьалхашкахьа Iалаьмате боккха гIа баьккхаб СССР халкъа боахамо. 1940 шерацa нийсдича 23-зза лакхбешаб промышленни производства боарам. Американскичарел шозза совгIа лакхагIча темпашца дегIанхай вай экономика, хIаьта дуккхача эггара лоархIамегIарча хьокхамашта дунен тIа хьалхарча позицеш тIа а яьннай.

Сихха дегIаухача экономически потенциало таро хилийтай вай, вай воай низаш шолгIаре а лувцаш, воай обороноспособность чIоагIъе а эргайоахаш тоае а. ТIема-промышленни гIулакхашта мегаргйолаш я аьнна кхайкаь йола малхбузехьара техника цунга ца йохкийташ соцалра наькъаца СССР оборонни таронашта IаткъаргIола хIама де гIерташ йолча США администраце леладераша, кхыметтел цхьаболча эггара объективнегIа болча малхбузехьарча тохкамхошта хеттача тайпара, цхьаккха влияни а яц СССР оборонни низа.

Кхоачам болаш да дагадохийтача, индустриально дегIадаьхкача малхбузехьарча мехкашка Советски Союза вIалла лоадама торговли ца делаяьча шовзткъе иттлагIчеи кховзткъалагIчеи шерашка цо ядерни герз а из кхача деззача дIакхоачадеш йола хIамаш а хьаль хилар. Цу гIулакха дунен тIа хьалхарча позицешка а латташ, космически техника хьаеш а иштта алхха ший низалашта расчет еш хиннай СССР, ший Iилма-технически потенциал шолгIаре а лувцаш. Иштта хургда дIахо а.

Дунен халкъашта юкъера хьал чIоагIа кхохкадалар, ВIашагIкхийттача Штаташеи цар союзникашеи цхьание а ца Iоадаьча тайпара герз Iоадеш хилар теркал а деш, ший экономически потенциала дакъа мехка обороноспособность хила езача боараме хилийтарга дIаахийта дезаш я Советски Союз. Сихдаь герз хьаделга вайна дагадеха хIама дац. Из вайна кач хьоарчадер империализм я. Амма, советски кулгалхоша дуккхаза из кхайкадаьча тайпара, тIема кийчо лра шийла тIехбовлийтаргбац Советски Союзо.

ТIеххьарча ханналца, объективни лоархIамех, цхьаьше дараш шоллагIчунчарел башха совгIа-эшашагIа доацаш цхьатарра хиннад СССР а США а хIанзарча ханара стратегически герзаш, хIаьта цо геттара дика тешал ду советски экономически Iилма-технически потенциала таронаш лакха хилара а из хIанзарча хана ше хила еззача боараме хилара а санна, иштта Советски Союзага хIанзарча ханара техника ца йохкийташ соцаяри эмбарго увттаяри дошдоацар хилара а.

Шеко яц, ший герзашцара низаш хадданза дегIакхувланза а эргадоахаш тоаданза а яргйоацаш дола хьалаш ца увттадоре, кхы а интенсивнегIа гIоргьяр Советски Союз социально дегIаахара новкъа, сихагIа а йизза а къестаергъя бахача наьха вахара хьала боарам лакхбара хьакъехьара дукха проблемаш.

Амма хIанз эттача хьалашка а, герз Iоадара социальни программашта йола федеральни расходаш кIезигъеча США санна доацаш, мехка оборона латтанза яргйоацача боараме а лоаттаеш, халкъа вахара хьал лерргагIа лакхлулга Iалашду советски экономика. ШерагIара шерага алсамъювл социальни гIулакхашта — образованена, Iилмана, унахцIено лорaяра, социальни Iалашонна — йола расходаш. Духхьал карарча пхе шера лакхъеннай уж 25 процент совгIа. ДегIаух бахача наха эша товараш хьаделга дегIадоаладара, Кхачан программа кхоачашъяра тIаухийта низаши хьежаю средстваши.

Глеб СПИРИДОНОВ,
АПН политически обозреватель.

Духхьал мехкдаьттан газовни промышленноста эша объекташ хьалъянь Iац тха гIишлон-монтажни управлени. Оаха иштта хьалду наха чубаха цIенош а.

Соахка оаха ханал хьалха хьал а даь эксплуатаце дIаделар 5142 квадратни метр наха чубаха цIенош, планагIа 2400 квадратни метр мара доацача. Уж цIенош дикача оценкаца дIаийцар комиссе.

Бехктокхаме декхараш да болх беш хьайоагIарех я Албогачиев Макшарип керте латта комплексни бригада. ДIадахача шера управлене подразделенешта юкъе лелаяьча социалистически яхье юха а цу бригадо хьалхара моттиг яьккхай. ЦхьайтталагIча пятилетка ударникаш яха сийдола цIераш лелаеш бола нах а кIезига бац СМУ. Царех ба И. Султанов, А. Шамсудинов, Г. Попов, кхыбараш.

Укх шера тха коллектив декхарийла я 7500 квадрат-

ДЕКХАР КХЕТАДЕШ

цхьайтталагIча пятилетка тIеххьарча шера тха коллективана хьалхашка латтараш. Бакъда, тхона ма хетта дика дIабодац болх. ХIанз а дукха балха ха йов, къахьегам боаггIача бесса вIаштIехьбаьккхабац. Каст-каста хьовзам бу тха балха снабженцаша, транспортникаша.

Социалистически яхь вIаштIехьъяккхар, балха опыт йIаьхагIа йолча къахьегама ветеранашта карагIдувлараш массанега а дIакхоачадар дика латтац. ХIаьта масал эца мегаргдола нах тха управлене кIезига а бац.

Дуккхача хана денз хьалхара моттиг дIа ца хецаш ни метр наха чубаха цIенош хьалде, кхоалагIча городской больнице еш йола реконструкци чакхъяккха, кхыдола балхаш кхоачашде.

Управлене гIишлонхоша дIабахача биъ бетта гIишлон-монтажни балхаш дара план дикка тIеххкоачашйир, цу юкъа къахьегама овсарле планагIа йоагIачул совгIа лакхъелар. Цхьабакъда, даьхача толамех кхоачам а баь Iе йиш яц тахан, хьалхашка латтараш кхы а бехктокхамегIа декхараш доландаь. Тха коллективерча хIара саго дика кхетаду из.

Г. ФЕТИСОВА,
«Грозтрубопроводстрой» яхача треста шоллагIча СМУ къахьегамен алапен отдела инженер.

Республика районашка

ЗАВОДЕРА БИБЛИОТЕКА

Карарча хана сихха дегIаухача Iилма-технически революцена карагIдаьннараш ха йиш яц эшшаш долча литературах пайда ца эцаш. Из гIулакх дика леладеш я Сунженски района Карабулакерча химически реагентий заводера библиотека. Цига да кхо эзар совгIа книжка, кховзткъа гаргга тайп-тайпара цIераш йола журнал. Ужа литература а дешараш ба болхлой, инженерно-технически болхлой, студенташ-заочникаш.

Айхха бувзам лоаттабу библиотека рационализаторашца, цар заказ даь литература лох.

(«Къахьегама байракх»).

ДИКАГIЧАРЦА НИЙСЛУШ

КПСС XXVII съезда дика накъабахара яьржача социалистически яхье хьалхалаттарашца йолаш хьайоагIа «Ачалуки» яха минеральни хий ду завод.

Квартальни план 131 процент яьяр цо, иштта къахьегаш дIахо а йода.

Толашбарех ба сменай мастераш — ткъаь шера заводе болх беш йола Т. Цяздоева, дийтта шу хьалха коллектива член хинна дIаэтта Х. Точиева. Уж шаккхе а къопачар хьехамчаш ба.

Завода болх дика дIабодаш хиларах доккха дакъа доал кхыча болхлой а. Масала, царех ба слесараш А. Измайлов, Д. Гагиева, холодильщик Б. Маматов, кхыбараш.

ТIЕМАШ ЛАЬТТАЧА ХИЛАР

Малгобекски районе хилар Къулбаседа ХIирийчен Горски юртбоахама института студентий делегаци. Тух-сискалца тIаийцар уж исполкома члена, чурча гIулакхий городской отдела начальника А. А. Албогачиева, ВЛКСМ Малгобекски ГК бюро членаша, комсомольски активо.

Делегаци яха хилар Малгобек бахьан тIемаш лаьттача моттигашка, Серго Орджоникидзе цIерагIча парке тIем тIа байнарашта оттадаьча монумента юхе зизаш дехкар.

ГСХИ студенташеи района нагирхошеи дIа-юха йовзийтар тIема - патриотически кхетам балара балха опыт.

(«Ленина байракх»).

IОМАДЕ ДУКХА ДА

«Са Даьхе —СССР». Цу девизагIа Назранерча № 3 йолча юкъерча школе хилар дикагIйолча экспедицонни отрядий конференци.

ТIема шерашка вай Даьхе моастагIчох лораяь нах лохараш ба школе чакхйоаккхача конференце дакъа лоацараш. Уж района ерригача школашка хIана бац аьнна ба. Царех ба Экажкъонгий - Юртара, Гамурзиевера, Пхьилекъонгий-Юртара, город Назрана школашкара, школа - интерната дешархой.

Дешархоша гулъяьча материалех тIема сийлен музеяш хьаьй ихьайолча школашка.

Конференце дакъа лаьцараша дийцар шоай балха опытах, дIахо бе лерхIача балхах.

(«Ленина никъ»).

Кхачан программа кхоачашъеш

ДИКАГIБАРИЙ МАСАЛЦА

Дика хьокхамаш гойташ болх бу карарча шера Шалински района «Джалка» совхоза хьайбаш леладераша. Хьалхарча квартале планал совгIа 33 тонн шурей 20 тонн дулхи дIаделар цар Даьхенна. Къахьегама овсарле кхы лох ца еш хьабоагIа хIанз а. Дийнахьси буси хIара кхоабача Iаттагара юкъера лаьрхIача 8,2 килограмм шура йоаккх. Соахка укх хана хинначул 1.3 килограмм дукхагIа я из. ДIахо а хIанз санна болх бой шера планал совгIа пачхаьлкхенна бIаь тонн шура дIаяла карагIдаргда совхоза хьайбаш леладераштa. Боахама экономисташа яьча расчеташа хьахьокх из.

— МалагIча таронаша вIаштIехьдалийтар совхоза хьайбаш леладераштa тIехьарча хана иштта дика къахьега хьаттача;

— Болх тоабе тхона новкъостал дир эггара хьалха наьха къахьегама дисциплина чIоагIъяро, доакъар ма эшша Iалашдаро, хьайбашта зооветеринарни гIулакх дара тIехьарча хана дукхагIа йоакхо еш хиларо, — аьлар совхоза керттерча зоотехника М. Шавлаева.

Доакъар хIанз дукхагIа Iалашде йиш хулийт ца кийчдеш йолча бригадай къахьегам коллективни подрядагIа вIаштIехьбаккхаро. ТIеххьара хьахургдар ма хулла алсамдаккха гIерташ болх беча цу бригадаша шортта Iалашдарал совгIа из дика хилийтара а йоакхо ю.

Дукха да аьнна зехьа доадайтац хIанз фермашка доакъар. ЦIенхаштта учет лелаю цунна. Рационага хьежжа хьайбашта доагIар мара лац фуражирага доакъар, дIайицачул тIехьагIа ведомоста тIа цунга кулг а яздайташ. Цо ший аргIагIа шийга хьалучча тайпара доярк ашка, скотникашка дIалу из. ГIулакх иштта оттадаьчул тIехьагIа, цкъа-дале, шура а тIаккхет, шозлагIа-дале, из яккхарга дIадодар а лохлу. Цул совгIа, хьайбаша ца дуаш дитар дIаккхоссац. Хьагул а дий доакъара цехе цхьаьцца микродобавкаш техе хьаьн а дий, бийсан дуаргдолаш юха а хьаьшка дул.

Боахама партийни, профсоюзни организацеша тIехьарча хана дукхагIа йоакхо ю социалистически яхь леларра а толашагIа бола хьайбаш леладераш морально а материально а белгалбахара а. Фермашта юкъе яьржача яхье итт дийнахьа баьча балха итогех котало яьккхача коллектива 50 сом премий лу. Цул совгIа доярк ашта ахча тел планал, хIаьта соахкарчул дукхагIа яьккхача шурах а цун хьоанал лакхъярах а.

— Хьадечунца хьашт долаш, дог лазаш, болх тоабара хадданза керда таронаш лехаш нах ца хилча гIулакх хургдац моллагIча производстве. Царех ба тха цхьоалагIча ферма зоотехник М. Зазулаев, шоллагIча ферма бригадир В. Магомадов, кхыбараш, — йоах совхоза парткома секретара М. Шемильханова. — Фермашка болх тоабара доккха новкъостал ду цига вIашагIъехнача партийни группаша а. ЛоархIаме да царна керте шинна ферма толашагIа йола доярк аш Хизриева Зулайи Дудаева Тамаран латташ хилар а. Низ кхо ца беш цар шоаш а къахьег, иштта болх бе кхычаргара а дIадех.

ТолашагIа йолча доярк ай, скотникий, Iаьсий леладерий балха опыт ювцаш дукха ха йоаццаш совхозе чакхъяьнна собрани вIашагIъелла хиннараш партгрупоргаш хиннаб. Цига дийцачох кхоачам а ца беш, цул тIехьагIа а лийлар уж фермашка гIолла дикагIбарий опыт ювцаш, цар болх мишта бу дIахьокхаш. Цу гIулакхо дика болх а бир. Соахка тIехьаюсаш хиннача доярк ас Умарова Тумишас хIара кхоабача Iаттагара 700 килограмм шура яьккхар укх шера хьалхарча квартале. Из я планагIа йоагIачул 225 килограмм дукхагIа. ТолашагIа болча доярк ай мугIараштa юкъебахаб хьалха низткъа мара планаш кхоачаш ца еш хинна Альвиева Деши а, Закаева Роза а, Альвиева Айза а.

Хьайбай продукци кхы а дукхагIа яккха йиш хулийтаргйола хIанз пайда эцанза таронаш я боахаме.

Моша доакъар тела доладича, денгара ди мел доала, дукхагIа шура лу. Октябрь бутт хьатIакхаччалца хьайбашта моша доакъар лоаттаде лаьрхIад совхоза кулгалхоша.

М. ХАМАТХАНОВ.

ИIоахъеннай, Тоаденна жан цар Iодаь Iоахарийи дажаш доакх. ХIара жийна тIехьа шишша Iаьхар ба.

М. Курумова е сурт даькхад Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза вокхагIволча жа Iуно Муцагов Гилане жа доажадеча Тийрка йистерча босенашка.

ГIоздаьнна дог а долаш уйлангахьа ваха латт Къулбаседа-Кавказски дикача фух дола жа леладеш вола цIи хеза жа Iу. Укх шера хIара бIаь жийна тIехьа 170 унахцIена бола Iаьхар а хилийта, рекорд оттаяй цо.

Толаме чакхдоах балхаш

Коллективни подрядагIа къахьегаш болча Шелковской района «Алый терский» совхоза механизатораша толаме чакхдоах бIаьстан кхашкара балхаш. Агротехнически дикагIча деношка дIайийна яьхай цар доакъара свеклаш, кеп, кхы тайпа культураш, минеральни удобренешца подкормка яьй дерригача на болча ялата, люцерна тIайолча кхашка зене йолча хIамашта духьала химически молхаш техай. Доакъара база чIоагIъяра планал совгIа 100 гектара тIа вIашагIъэбаь кени горохи дIайийнай.

Ден сердалонах къахьегаш хиларах уж балхаш лоацача юкъа чакхдаьхад цар. ХIанз укх деношка гинен доакъарам лаьрхIача люцернанен дукхача шерашка тIаювлача кхыча баьцаштеи эша гIулакхаш деш ба уж.

— Шоай низ дIа ма кхоачча къахьег механизатораша укх деношка — аьлар совхоза керттерча агронома Тимошенко Валере. — Царна юкъе яьржача социалистически яхье къаьста дика болх бу КПСС члена Аржанов Семена, комсомольца Багаудинов Бекале, совхоза ветерана Чувалов Семена, Нукбулганов Минтагире, Менлякаев Ажова, Менглиев Рамазана, кхыбараша.

КПСС XXVII съезда дикача хьокхамашца накъабахара деррига шоай низаш тIадерзадаь къахьегаш ба совхоза кхаш леладераш.

М. ТКАЧЕНКО.

Мишта пайда эц оборудованех

ГIийла бой санна...

Грознерча «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводо арахеца подъемникаш, домкраташ чIоагIа хоатташи дIаэцаши я вай республике меттел гаьнна арахьа а.

Дуккхача хана денз ший производственни хьокхамашка диллача хьалхалаттача предприятешта юкъе йолаш хьайоагIарех а я вай ювца завод.

Укх деношка предприяте коллектива хьокхамашка хьажа а царех язде а лаьрхIа цу заводе нийсвелар со.

Нийссача мугIарах цехе латт тайп-тайпара станокаш, царна юкъе я токарни, фрезерни, сверлильни яраш. Нах чуйнна болх беш ба цар тIа. Бакъда, са теркам тIаэзар уж нах бацар, теркам тIаэзар цехе демаш йиза дукхача хана денз болх ца беш латтача массехк йоккхача, ший тайпара цкъарчоа чоалхане хетача массехк станоко.

Царех лаьца аз хаттар дича, завода керттерча технолога Каняткия Николай Федоровича, цхьа пайда хургбоацаш, дог диллача хIамах санна кулг а лостадаь, аьлар, из-м керда прогрессивни оборудовани я, аьнна. Цу тайпара 4 керда станок яр демаш яьккха латташ. Уж болх ца беш латтара дола бахьан со тахка велча, запасной оатхалаш ца хилар бахьан долаш ер кхоалагIа ди уж пайда ца беш латта, аьлар Николай Федоровича. Бакъда, гуш дар цу кердача технико болх ца бу-м кхо ди меттел массехк кIира, бутт болга, хIана аьлча, цIелг биллал сома дом уллар станокаш тIа. ТIаккха хIара станока мах 30 эзар сомал кIезигагIа ца хилар дийцар сона цеха болхлоша. Цех чакхйоалача моттиге цхьаькха станокаш бIаргкхийтар са. Из а вожаш санна демаш яьккха болх ца беш латтар.

— Ерригача Союзе а укх тайпара кхо станок мара яц, ер лаьрхIа я оатхалашта хир даккхара, бакъда, цхьан кIира болх баьчул тIехьагIа еха латт, — аьлар Николай Федоровича. — Пачхаьлкхен мах 37 эзар сом бар цу станока. Болх ца беш мел лаьтта оборудовани хIанзарча хано дIадехарашка хьежжа программни управлени йолаш, наьха къахьегам чIоагIа аттача баккха лаьрхIа яр. 1984 шера хьаль а яр.

Къахьегам аттача баккхарал совгIа уж станокаш болх бе йолаялийтача кхыча балхаш тIа хьожабе йиш йолаш ткъо саг мукъаваргвар заводе. Бакъда, вай дувцар хилча хургдар да, хIаьта таханарча дийнахьа массехк эзар сом пачхаьлкхен ахча дIадаха керда прогрессивни оборудовани зе мара пайда ца беш заводе латтилга саг вокккхийвергволаш хIама дац.

ТIаккха фу даьл завода кулгалхоша гIулакх меттахьа даккхара, оборудованега болх байтара? Корта а болаш даь хIама дац, аьнна мукIарал ца дича валанзар керттера технолог. Бакъда, ехача оборудованена эша запасной оатхалаш лаха ший заместитель а отделера кхыбола болхлой а оарцагI-м баьхаб ше, аьлар цо. ХIаьта таханарча дийнахьа кердача методах, программни управлени йолаш болх бергбола 4 станок болх ца беш латт.

Биъ бетта план кхоачашъяьй заводо, хьокхамаш сел лакха деце а. ТIаккха вай ювцача оборудованега бизза болх байтабаларе хьокхамаш массехказа лакхагIа хургдар. Иштта лакхагIа хургъяр къахьегама овсарле.

— Керда станокаш яйтар дехаш кхы а массехк заказ даьд оаха, — аьлар Каняткие. Со цецваьккхар цу къамаьло. КIалха йолаш йолчар мо мара цар болх бергбеце сенна эш шоана уж аьлча, йист хиланзар из.

Керда оборудовани хьаьнь заводаш мара станокаша болх ца бара шоаш бехке бац завода кулгалхоша. Цар йоах, запасной оатхалаш йоацаш оборудовани хьалйтай из хьаяьраша. ТIаккха шоашта эша оатхалаш ехаш дахьийтача каьхатий копеш хьахьокхал аьлча, ала хIама хиланзар цар.

Гуш дар еххача тайпара сага бала боацаш, да воаца гIийла бой санна станокаш латташ йолга.

А.-Г. УГУРЧИЕВ.

Доазол дехьара

Атомни водородни герз дехкара тIехьарча Ерриг японски совета инициатива гIа Японе яржаш латт ядерни герз деррига а бокъонца дехкар дIадехаш долча кхайкарала кулгаш яздайтара йола кампани. Цунна юкъе дакъа лоац мехка эзараш болча болхлошеи гIулакххошеи, нагирхой, кхалнаьха, тIема духьаларча организацей членаша. Кампани хьаллоац Японе масса моттиге бахача наха, хIана аьлча «Асахи» яхача газето даьча хаттарий тешалагIа 65 процент ба мохк ядерни тIема юкъебахара даькъерча перспектива чIоагIа корзагIбаьхараш.

СУРТА ТIА: антиядерни кхайкарала кулгаш яздайташ ба Иохогама яхача порта болхлой.

Сурт Джапан пресс — ТАСС.

ТАСС.

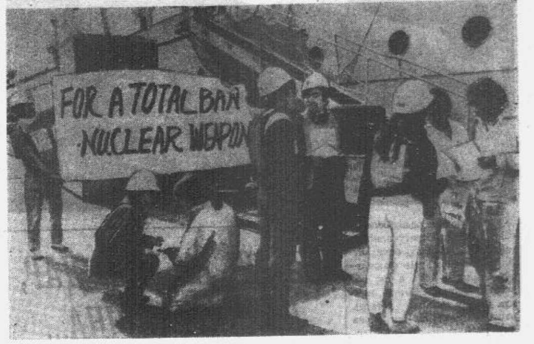

Сионизм—из фашизм

ДУККХАЧА МОТТИГЕХ ЦАI МАРА ЯЦАР ИЗ

«ХIанз геттара цхьаь я со. Нана израильтянаша йийнайса, да массехк бутт хьалха лаьцав, хIаьта хIанз цунах фу хиннад ховш а яц со. Цул тIехьагIа аргIа кхаьчар маьрага. Карателаша тIабеттабенна, къиза йийттар цунна сонен тха воIан бIаргагуччa, тIаккха дIавигар шоаца». Цу хьакъехьа дийцар город Тирера ялхайтта километр уллача Бафлия яхача къулбехьенливански юртаоча къоначa ахархочо Фарьял Аннара. «Вешта, согар хьал долаш со цаI хинна Iац. — йоахар цо дIахо гIайгIане а яха. — Израильтяний карадолаш даьккхача укх шин шереи ах шереи из тайпа «саготонаш тIакхоачаяь дуккха эзараш дезал ба».

КIирандийнахьа Iуйрийна бала бессар Бафле. Юртал арахьа гIеттача демахи увгIача маторехи гIалат па боалаш хайра ахархошта гIаьрахой кхы а чухьалха боагIилга. Улицаш йоассаелар, кораши наIараши тIакъайлар. Гервах тоабеннача салтех етта 14 израильски тIема машин юхасецар юрта йистте. Интервенташ, машинаш тIара льатта Iотувсабелар, тIаккха, юрта го а тесса, цIензгIа чухьажа болабелар. Мичча бесса хинна а гIар-тата хилча автоматаш етта болалора. Корага улла занавеска дIа-юха хьайча а автомат тохар.

ХьалхагIа денз Iомаяь шаьрьенна шоай цхьа оамал йолаш бар салтий. ЦIеной наIарех кхыметтел хIама а тохацар, боагIаше а кагье болалора, нагахьа санна къайла хилча. Пенгахьа батт а йолаш дIаувттабора цIен дай, кулгаш хьалъайдайтар, массе метте чухьожар, цхьа бахьан а духьале е велча, вожавора саг мIарга е автомэт техе. Цул тIехьагIа, командованена дагадехача, дезалхоех моллагIа цаI дIавугар «озабезам беш» лоткъам эца. Бафлена юккъе ягIача школа здане чулаьхкар 120 саг — 13 шерагара 89 шерага кхаччалца хаваш яьнна. Царех дукхабараш кхы юха цIенах кхетанзар. «Цхьалхокна» массехк цIа эккхийта урагIа а лахийта, дIалийлхха дIабахар гIаьрахой. Лоткъамаш нийдеча здане ахархой дIачубаьлча, бIаргадайнад царна цхьан цIагIа довзаргдоанаш геттара во нийрчадаьккха улла диъ дакъа.

Израильтянаша дIалийцача Iарбий лаьтташ тIа баха нах кхерабар духьа цу тайпара яьча бIаьш операцешта юкъе алхха цаI мара яц из. «Аьшка бийн» политика оал эхь ца хеташ Тель - Авиве цу тайпарча гIулакхех. Из Iазап шоаш лайнад Ливана къулбехьарча дуккхача городашнеи юрташкеи бахача наха. Цига карателаша, «террористашца къовсам лоаттабу» яхаш бахьан а доахаш, Iазап тIалоаттаду кIалбисача бокхийча наха, кхалнаха, берашта. Керда дац уж гIулакхаш. Аккхар леладер морг дар, — «партизанашца къовсам лоаттабу» яхаш лозунг хьалха а тувсаш, гитлеровцаша леладаь гIулакхаш а.

ХIанз патриоташа етташ хIамаш а йолаш шоай бIу дуккхача къулбехьенливански районашкара тIехьашка ца баьлча ца боалача кхаьчаб гIаьрахой. Цхьабакъда, деш дола къамаьл суверенни Iарбий пачхаьлкхен территори, ООН-а резолюцеша дIадеххача тайпара цIенъяьи гоа ца еши мукъаллийтара хьакъехьа дац. Израильски торговлен промышленностен министра Сабран Шагилан палача А. Шарона гуччахьа хьакхайкадир, ливански лаьттан тIа ливано - израильски доазонгара къулбаседенгахьа шерра «кхерамзлен зона» хьаергъя аьнна. Цига дIасттаергъя йоккха израильски эскара контингент. Цунца цхьана решени тIаийцай цу зонера Iарбий эзараш дезал дIабахийта аьнна. Цул совгIа, израильски военщино шийна «бокъо» лу миччa хана а шийна дагадехача Ливана вокх районашта тIемаца чугIерта. Хувцалур тактика мара яц. Израильски IаьдалашТа хетачох, цхьаццайолча районашкара бIу дIабигача зенаш кIезигагIа хургда, хIаьта а цу цхьан ханна «кхерамзлен зонера» ливански городаштеи юрташтеи чухехкаргъя Израило.

Израильски доалахоша Къулбехьен Ливане бахача наха духьала лелабу расистски никъ, цар экспансионистски амбицеш дерригача дунен тIа чIоагIа бехке еш я. Дунен халкъашта юкъерча общественносто дIадех агрессорсов сиха Ливанера дIагIолга. Цхьабакъда, Тель - Авиверча расистий низ бола гIонча ва, цун букъатIехьашка миччa хана а дIалачкъа йиш йолаш. Дунен общественноста хетар теркал а ца деш, США администраце гIо ду, массе оагIорахьара хьаллоац агрессор.

Александр СУББОТИН. (ТАСС).

Шовзткъа шу хьалха исторически лоархIам бола событеш хилар польски халкъа вахаре. Йоккхий коталонаш а йоахаш Советски Эскаро еш хиннача наступлене хьагойтар тха мехка еррига территори кастта гитлеровски гIаьрахоех мукъайоаккхаргхилар.

1945 шерай хьалхарча деношка юхадинлуш лаьттача польски пачхаьлкхен Ханна йола правительство хилар Хелмеи Люблинеи патриотически низаша хьаьча Къам мукъадаккхара Польски Комитетах. 1945 шера 5 январе цу правительствах ше бокъонца дола польски Iаьдал лоархIаш хилар дIаккхайкадир Советски Союзо, хIаьта Москве юхахьайийллар польски посольство, цига ханна волча поверенне декхараш кхоачашдеш со хилар. Дукха ца говш, 22—24 январе Народовой Крайовой Рада президентаца Болеслав Берутацеи премьер-министраца Эдуарда Осубка — Моравскецеи ваха вийзар са уж Москве болхаш. СССР правительстваца переговораш хилар польски лаьтта бокъонца мукъадаккхареи тIемо бохабаь мохк юхаметтаоттабареи хьакъехьарча дешаех. Цу хачие хьежар доттагIлах, вIаши гIо дарах, тIом сецачул тIехьагIа цхьан гIулакхаш леладарах дола советско-польски Договор дара таронех долча дешага а. ХIаьта хIамма тIех а ца доаккхаш ала йиш йолаш да Халкъа Польша кхоане мишта хургъя белггала цу хана къестадаьд аьнна.

Советски Эскари балам баламах а теха цунна уллув латаш хинна Войско Польскоеи Варшава, Краков, Лодзь, Гданьск, Гдыню, дукха хало лайнача са мехка дукха кхыйола городаши воеводаши мукъа а яьха, йоккхий коталонаш а йоахаш малхбузенгахьа долхаш латтар. Гитлеровски оккупацех мукъадаьккхача польски лаьтта ший административни органаш ехкар халкъа Iаьдало, керда вахар хьахулаш латтар ма дарра аьлча массанахьа а. ГаргагIерташ яр бIаьсти, кийчо е езаш яр бIаьсти ю культураш духхьашха дIаера. Мукъаяьхача городашкеи юрташкеи цIаухаш латтар бIаьш эзараш бола гитлеровски концлагерий узникаши шоай мукъебоацаш балхаш дайта низагIа Германе кхийла хинна нахи. Царна хилийта езар чубакха моттигаш а яа маькх а. Из деррига дора халкъа Iаьдало керттера деррига дIадалаш етта болалора.

ДIАДОЛАЛУР, ДIАХОДОДАР, ПЕРСПЕКТИВАШ

Юзеф ОЛЬШЕВСКИЙ, эггара хьалхара советско-польски Договор дечен из кийчдечеи дакъа лаьца польски дипломат.

хьалхашкахьа тетташ бола низ болхлой класс йолча кердача общественно-политически стройна лард йолларца цхьан.

Халкъа Iаьдал хьахилари чIоагIдалари халача хьалашка нийсделар. Цун бахьан дар, тхоай халкъа боахам юхаметтаоттабе тхо доладеннар тIоми оккупаци лаьттача пхе шера мехка ялх миллион граждани 40 процент къаман рузкъеи тIерадаьнна ха хинна хиларал совгIа, керттерча даькъе ший беррига низ тIа а бахийта кердача строя садикъа гIерташ хиннача чурча контрреволюце къиза духьале еш хинна хилар а. Герз бе а долаш летар реакци аграрни реформана, промышленноста национализаци яра программана духьала, терроре йоккхача эгIазлон агитацеи социае, тIехьашкахьа юхаерзае гIертар из революционни хувцамий процесс. Историз из дуккхаза хиннача тайпара, цу къовсаме морально а материально а хьаллоацар из еррига средстваш шоай влияне зона чура Польша дIа ца ялийтара тIаяхийтача дунен реакце низаша. Царна тха мехка хилча бакъхьа хеташ хиннар яр Польшах дилла а Централиш. Малхбузени Европе шоаи леладеча политически гIулакхашта йола козырь яйтаргйола строй. Шоашта дагалатташ дола из хIама кхоачашдара де могаш дола гIо дора Малхбузен реакционни низаша контрреволюционни подпольена. Уж гIийртар, мехка латтача гIулакхашта влияни е шоай таро хулийтаргйолаш бола лондонски правительства викалаш юкъе хиланза баргбоацаш йола Iаьдала органаш. Польше хьае раьза ца хилча яргйоацача из кхоачаяра, дипломатически интригашца Советски Союза позицена нажим е.

Из деррига чоалхане хьал теркалдича дика кхетадулургда, Советски Союзаца договор дар польски къахьегамхошта мел боккхача лоархIаме хиннад а польски халкъа дерригача прогрессивни низаша цунга мел догдоахар а.

Советски Союз а яр иштта шинна мехка юкъера гIулакхаш овлангара хувцар хургдола Договор де ловш. Юкъарча моастагIчоа духьаларча къовсаме цхьана латаш Iоахийта цIий, миллионаш болча советски нахеи полякашеи дегIамаш Iо а дехкаш яьккха мукъалеи паргIатои, шинна а мехка исторически де лерхIараши классови хьашташи цхьатарра хилар дар Договора кIийле хинна дIаэттар. 1945 шера февраль бетта Ялтински конференце ше яьча цхьан выступлене тIа а аьлар Советски правительствана керте лаьттача И. В. Сталина, Советски Союз ловш я демократически Польшах ший лоIаме йола низ бола пачхаьлкхе хилар.

Март бекъабеннaчул тIехьагIа сихбир польски оагIоно эшаш йола материалаш оттаяраи кийчъяраи тIаберзабаь бола болх. 16 апреле официальни предложени йир цо Советски правительствага Договор дара даькъе. Ший оагIора СССР информаци йир антигитлеровски коалицега гIолларча союзникашта — США, Англе правительствашта — цу тайпарча документа кулгаш язде лаьрхIа хиларах. Дицалийта йиш яц, Лондоне хиннача эмигрантски польски лагера цунах дунен халкъашта юкъерча арене дIахо а изоляци хилар кхераш, уж геттара раьза хиланзар Польша халкъа Iаьдало даьча исторически гIулакха.

Договора статьяш кийчъяра а уж цхьан ювцара а из болх бара йола вIашагIъийна группа хьайир. Москве посолалла хьожаваь хиннача вовзаш волча политически делтелца Зигмунд Модзевскеца цхьан цу балха юкъе дакъа лоацаш хилар со а, хIаьта советски оагIонгахьара дакъалоацаш хилар Андрей Вышинскийи Валериан Зорини.

1945 шера 21 апреле Кремле торжественни хьале даь чакхдаьлар Договор. Цунна кулгаш яздир И. В. Сталинеи премьер-министра Осубка-Моравскеи. Лоаца яр Договора текст, ерригаш а бархI статья. ТIом чакхбоалаш латташ хилар бахьан долаш, кертагIдоахар гитлеровски Германи геттара йохаяраи тIема шерашка эггара дукхагIа нах байнача вIаши доттагIал долча вай шин мехко а халкъаша а тIом сецачул тIехьагIа цхьан гIулакхаш леладараи Договор боккха лоархIам болаш хилар.

ХIанз вай дерригаш а да чакхдаьннача шовзткъа шера польски пачхаьлкхен вахаре цу Договора лоархIам Iальмате боккха хинна хиларах тешаш.

Договоро чIоагIдаь, хано техка ПНР Советски Союзаца доттагIал дикача лоалахоша цхьана леладеча гIулакхел дуккха боккхагIа лоархIам болаш хIама да. Юкъарчал доаццаш апрельски Договораца ювзаеннача а, хIаьта иштта цунна кулгаш яздаьчул тIехьагIа хиннача а событеша йиш хулийт, къоасттадаь аьлча, Малхбоалено Польшаца лелаеш йола политика хьдда закономерность йолаш хилар кхетаде. Ала йиш йолаш да, Малхбузехьара «шийлача тIема» мух хьахьекхача, массаза а «польски дош» оалаш дар ден повестка тIа оттадеш да аьнна. ГIулакх ишта эттача, массаза а дийнлу доазол дехьара бараш шийна гIо де гIортаргболга ховш йола чура реакции хIанз а тIехьа польски пачхаьлкхен малхбузенгахьара доазув хувца гIерташ бола малхбузенгермански реваншисташи. Амма опыто хьахьокхача тайпара, Польша социалистически доттагIленах яккха гIерташ цар леладераш хIама хургдолаш дац.

ДIадахача шовзткъа шера а, хIаьта иштта гаьнна хьалхарчеи цул гаргагIарчеи хана а исторе бакъду, 1945 шерарча хьалхарча Договора а цунах хетта 1965 шера 8 апреле даьча Договора а чулоацаш дола истина: Польшанеи Советски Союзан юкъера доттагIал, вIаши гIо дар, цар цхьан гIулакхаш леладар, ерригача социалистически пачхаьлкхенашца вошал леладар цар халкъий кхерамзле чIоагIъяра, машаре къахьегилга дегIаахара йола гаранти хилар.

(Интерпресс—АПН).

Варшава.

Укх деношка республикански культпросветучилищас гойтар Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа фашистски Германи йоха а яь, советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара хетадаь отчетни концерт. Цун девиз яр «1418 дийнахьа баь бIаьха никъ».

Концерте дийкар вайнаьха, эрсийн, кхыча къамийн иллеш, советски авторийн стихаш, тайп-тайпара халхараш.

Хьокашбараша безам хеташ тIаийцар балетмейстера Нохч-ГIалгIай АССР культура заслуженни болхлочо Мунджашвили Отаре оттадаь, йиIигаша даь гIалгIай халхар. (Сурта тIа).

Р. АУШЕВА сурт.

МагIалбика районерча кердача Реданте бахача наха дика вовз «Алханчуртский» совхоза хьаьрахо Цуров IIсий Исраьил. ЦIагIа хьайбаш леладечоа, хьажкIа сискал яа безам эттача чIоагIа накъайол укх тIеххьарча 25 шера Исраьила лелаеш йола хьайра.

Бакъда, цун вахара никъ бовзаш, аьрда кога из астагIа мишта хиннав ховраш кIезига ба. Лакхача лоамашта юкъе, бIасийнача Тийрка йисте уллача лоаман юрта Эзми хьалхийнав Исраьил. Сийлахь - боккха Даймехка тIом болалуча хана Ларсерча станцеви руднике балха вар Исраьил. Цигара 1943 шу долалуш, ший лоIамах, ЦIеча

МЕТТАХЬА ЕТТАР АРТИЛЛЕРИСТО

Эскаре гIулакх де вахар къона болхло. ТIема хьалхарча шерашка фашисташа дIалаьца хинна советски городаш, юрташ хьайоахаш, бирсача тIемаца моастагIа малхбузехьа дIатетташ дар ЦIе Эскар.

ЦхьоалагIча Украински фронта 210-ча яйгача артиллерийски запасной полке 76 миллиметр йолча йоккхача топа снарядаш тIанхухьаши. тIехьагIа, наводчик волаши 1943 шера декабрь бутт тIакхаччалца Ростовера дена Курске, Воронеже, Киеве хиннача тIема юкъе хилар Н. Цуров.

Йоккхача топа командир лейтенант Баранови цун 7 сагах латта расчети 1943 шера нолбрь бутт чакхбоаллаш Киева гаьна лоанаш Днепра йисте тIом беш яр. Наводчика бIарг лозабаьчул тIехьагIа, Исраьила етт фашистий танкашта йоккха топ. Цу тIема юкъе боабир расчетаца хинна сибирик Буяпови, татарин Мусатови, украинец Переци. гIалгIай Мараиеви Хутиеви. Цу дийнахьа моастагIчун ши топ а йохайир Исраьила еттача йоккхача топо. ХIаьта укханна аьрда кога го бохабеш йоккхача топа гарг кхийттар.

Цигара Запорожьерча йолча госпитале дарба даьчул тIехьагIа, 1944 шера март бетта II-ча группа инвалид волаш араваьлар.

Цу хана денз шовзткъа шера, ше II-ча группа инвалид вар аьнна сатийнна Iо ца ховш, вай советски халкъа социалистически боахам юхаметтаоттабеча, социализм хьалъяь йоаккхача денале дакъа лоацаш наха а Iаьдала а пайдане волаш хьавоагIа 70 шу даьнна вола тIема ветеран Цуров Исраьил. ХIанз из бIаргавайначо-м аргдац цун иззал ха яьннай аьнна. Иштта хул дукхагIбола лоамарой.

Лоаман Iаламо чIоагIдаь дегI бIаьра ваьлча а къона хет.

И. БАРАХОЕВ.

ДЕНОШ IАЬРЖА ДАР, БИЙСАШ САННА...

1918 шера 17 апреле кулг яздаьд В. И. Ленина «ЦIера духьаларча къовсама хьакъехьара пачхахьалкхен гIулакхаш вIаштIехьдахарах долча» Халкъа Комиссарий Совета декрета.

ВIалла дага а ца хиннача лоацача хана социалистически доалахьеи гражданий шоай доалахьеи цIерах лораеш дола тешаме щит хилар мехка цIера духьаларча хач. Мехка исторeца цхьана язъе йолайир советски цIи йоаерий летонись а. Цу летописа къыга сийрда оагIонаш язьйи Сийлахь - боккхача Даймехка тIом лаьттача шерашка Нохч - ГIалгIайчен цIера духьаларча хан гарнизоно.

Грозни цIерах лораеча къонахчали денали гойтарах Закавказски фронта ТIема Совето орденашн майдилгаши еннай Грозне цIера духьаларча хан 50 тIемахочоа, командира, политбалхахочоа.

Бокъонца тIема кийчъяьяр Нохч - ГIалгIай цIера духьаларча хан гарнизон 1942 шера гурахьа. Сатийна доацача хьалашкеи чIоагIа низкъалеи бора болх цIера духьаларча хан ерригача подразделенешка. ЧIоагIа дог тохалу IажагIа а денна дола цу ханара документаш дешаш хилча.

«Город Грозненa Iалaьмате боккха кхерам тIаеттача сахьата тIехдика лоархIабир города гонахьа оборонительни рубежаш хьаяра, танкашта духьаларча орашка мехкдаьтта продукташ чуеттара даькъера лаьрхIа йола задаеш кхоачашъе хьожабаь хинна тIемахойи командираши шоашта тIадиллача декхарах, цудухьа массехк тIемахочоаи командираи Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума сийлен грамоташ елар.

Къаьстта къонахчали денали гойт фронтови районий тIемахошеи командирашеи».

1942 шера летописа кхы цхьаькха оагIув. «Къулбаседа Кавказа халкъий антифашистски митингаца, шоаш барта хилар дIа а кхайкадеш. тIемахошеи командирашеи дош делар партенеи правительстванеи, сий дола город Грозни вочалкхеи йохаяйтен фашистски гIаьрахошта кара ца яхийтара шоаш шоай дегIамаш Iодохкаргхиларах, цIера духьалара ствол бе а болаш шоаш социалистически промышленность цIерах лораергхиларах, хIаьта нагахьа санна Даьхено оале, цу стволa метта топ бе йолла шоаш кийча хиларах».

1942 шера 10 октябре 14 сахьат даьлча Грознена налет йир моастагIчун авиаце. 100 совгIа моастагIий самолет яр налет яьраш. Бомбардировка йир нефтезаводской района.

Цхьатарра лотайир 165 пхи-пхи — ялх-ялх тонн чухинна мехкдаьтта резервуараш, 32 нефтемерник, 15 заводской установка, массехк монифольд, «Коминтерн» яхаш хинна ТЭЦ, 40000 квадратни метр йола майда чулоацаш хиннача 10 миллион тонн мазут чухиннача мазутни амбара хьалхара секци, нефтепроводаш, гIонна йола помещенеш.

Из йоккха налет лаьттар юкъ-юкъе 20—30 минута тIера а цIаюовлаш юха тIа а ухаш 11 октябре 9 сахьат даллалца. Цхьатарра а цхьаяраштa тIехьа шоллагIъяраш йолаш а ювла цIераш йоаеча дакъа лоацаш яр 70 цIи йоаю автомашини 700 сег цIи йоаераши. Iочукхийса футасни а цIераш летаю а бомбаш мел ха йиш йолаш дац...

Амма учет-м вIаштIехьъяьккхаяр. Духхьал 1942 шера 12 октябре денз 14 октябре кхаччалца йолча юкъа Грозне Iочуежай 9 эзар гаргга футасни а цIераш летаю а бомба. Цхьан ханна лотаелар мехкдаьтта продукташ чуйола 130 резервуар, 20 установкеи промышленни объекти. Iаьржача кIура гурматаш урагIайолаелар сигала, цар къайлар город тIера, бийса хилар денах. Къиза къовсам эттар вахаран Iоажалан юкъе.

...ВорхIлагIча резервуара парка яьнначa цIера алана юкъе нийсвелар шоллагIча военизированни отряда начальник Николай Викторович Казанский. Низаши средстваши оттае езача дIа а оттаяь ше бигар цо тIемахой атаке.

Царех цхьа фугасник кхийттар водителa Василий Максимович Волошина, управлени еш хиннача автонососа юхе. Ийккхача бомба човхадаьча фон михо кIалтIаьккхар машин, соцабир насоса болх. Чов хинна вола водитель, шийна цо Iалaьмате чIоагIа лазар дешше, лелхача бомбай таташ а ца хозаш, дIатIаведар болх ца беш хиннача водителa меттахьа чов хиннача лоаллахарча насоса. Ца соцаш дIаухар хий. Лелхача бомбаша чувхадеча фон михо шозза кхесса дIавахийтар тIемахо Михаил Емельянович Сагайдачный тIема позице тIара, цхьабакъда, денал долча тIемахочо юхаура а лелхаш къовсам лоаттабора цIераца.

Хала бар кхойтталагIча нефтерезервуарни парке цIераца лоаттабаь къовсам а. ЦхьоалагIча пожарни команда отделене командира Михаил Андреевич Яровойс кийч а баь духьала баьхар михьара яьнна йоагача цIера тIемахой, амма атаках хIама хиланзар. Цхьан резервуара даьнначa Iургех араухар доагаш долча бензина нIажараш. Геттара кхераме, амма кхы нийсагIа хила йиш йоаца решени тIаэца йийзар. Резервуара тIа хьалтIа а ваьнна дийннача Iургашка дахчан загалаш чудетта волавелар Михаил Андреевич. Сов йоккхача йIовхало эттIадора борзаш, дага доладелар тIадийха барзкъаш, амма Яровой юхаваланзар, ше тIеххьара Iург дIакъовллалца. Командира масала дог айдир цун тIемахочун Алексей Петрович Гулова. Йоагаш лаьттача шоллагIча цистернана даьха Iургаш къовлара шийна кораьча моллагIча материалех пайда ийбир цо.

Пхиъ фугасни бомба чукхессар моастагIчун самолето № 5 йолча нефтепарке. Лотаелар нефтепродукташ чухинна пхиъ резервуар.

Цхьан минута беха хьайзар нах. Амма «Сона тIехьа дола!» — аьнна цIогIа а теха цIера духьала атане йигар тIема расчет политрука. ЦIи йоайир укхаза.

Мехкдаьтта чакхдоахараша хьинаре гIо а деш лаьгIийр. цул тIехьагIа йоа а йир цIера фронта тIемахоша ерригача промышленни объекташта яьпна хинна цIи.

«Шоаш бокъонца бола турпалаш хилар хьагойтача вай города патриоташкара масал эца деза вай, — яздаьд 1942 шера 12 октябре Грозненски оборона Комитето бахача нахага даьча кхайкарал тIа. — Вай пожарникаша, лелхаш йола бомбаш теркал а ца еш, майра а денале а къовсам лоаттабаьб хьайзача цIера форда духьала...».

Заводской района юкъе даг!а низ болча гулгашца болата рельс тоIа а яь, цIера духьала атане ваха аьнна гIеттача цIера фронта тIемахочун скульптура. Цун когашка да бокъонца дола керда зизаш. ХIаьта уйлангахьа ваха бIарахьеж тIемахо, хатта дегаволаш санна: «ХIаьта фу даьд оаш, байнараш бид ца балийтара?» Цхьан хана цIеро йоагаяь, бомбаша аьхка, хьерчадаьча металло къайлаьлха хиннача цу моттигашка хьалъеттай хIанз хьалха цига хиннарел дукхха низ болашагIа йола заводаши установкаши. Укх сий а деш лораеш ба тахан новкхалий турпала эстафета дIаийца, социалистически доалахье цIерах лораеш ха тIа латтараш.

М. ЛЫКОВ,
НГIАССР МВД пожарни охрана Паччахьалкхен пожарни надзора воккхагIа вола инструктор.

ПАЙДАНЕ УРОКАШ

Наьсаречa кхоалагIча школе болх беш ба цIи хеза бовзаш бола педагогаш Медов Йоакъап, Патиев Султан, Плиева Лоли.

Назрановски, Сунженски, Малгобенски районашкара хьехархой ух цига опыт дIахьа эца. Иштта дукха ха йоацаш Медовс луча гIалгIай метта уроке баха хилар цигара дукха хьехархой. Укхаза массанена бIаргадайра мел дукха хIама чулаца йиш я урока лоацача юкъа. Меттах дола хаттар даьшхе, дизза жоп луш бар Йоакъапа хьехаш бола ялхлагIча классера дешархой. Мотт шаьра, кадай, хоза бувцар цар. Урока юкъе чулаьцаяр вай мехка а къаман а историех дувцаш йола дукха материалаш. Ше доаладеш дола масалаш хьайийцадар Йоакъапа партийни а, советски а органий кулгалхой тайп - тайпарча докладаш тIара, йоазонхой кхоллламаш тIара, багахбувцам тIара. Патриотически, интернациональни, къахьегам безара кхетам луш а дар цо дийцачун хIара дош.

Дукхаезенна йийцар специалисташа Плиева Лоле 4 классе енна гIалгIай литература урок.

Ведзижев Ахьмада кхоллам къоастабеш дIайнхьар из. Лоаца ши дувцар да Ахьмада «Лар», «Кхор» яхаш. Цу дувцараш тIа (шинне тIа а) детективни сакъердам болаш хIама дац, чулоацам тамашне цхьалха ба. ТIема къахьал йовзаш, бала Iайша, тIемо юхь мерца нах ба уж, шинна а дувцара турпалаш. Цхьадолча хIаман мел тара, шоллагIа-дале, мел эргаш да уж ши дувцар. Берси Сахийн («Лар») кад бизза ираз дуаш ба. УнахцIена мар-сесаг шоай ков-карт а долаш, маьршача сиглен кIал Iеш ба. гIоза тIехье а кхееш. Марай сесаган юкъера безам чIоагIбаьб. тIом болча хана диъ шера шоайла уж хьегаш леларо. Деррига дувцара маIан: цхьаккха а дезала цIагIара ма йойла даь, маьра лар. ГIалгIай литература юкъера дикагIлолча кхолламех да уж дувцараш. Цар эстетически лакхал, говзал, идейни кIоаргал «хьаьхка» хьагучаьккхар хьехархочо. Къаьстта белгалдаккха деза, еззача формаца нийса хаттар оттадеховш Плиева хиннилга. Вай советски наьха денал, патриотизм ше ма ярра гучайоахар цо. ТIема къизал, ге, зулам дешархоша дика кхетадора. Шерра чулаьцадар дукха хIама: тIемо боабаь советски нах, йохаяь юрташ, гIалаш. Къаьстта хьоадир дохадаь, цIаккха а дерзаргдоаца дегаш. «Цхьаккха рузкъанца, ахчанца нийслургдац советски сага тIемо баь бохам», — йоахар хьехархочо.

ГIайгIане уйла яйтар урока мел ваьгIачунга «Кхор» яха дувцар дешаш а къоастадеш а.

«ТIом а чакхбаьнначул тIехьагIа, дукха шераш а дIанхача тийшар Хани воI вер бакъхиларах.

— Меттахьа хьожаяь теха хиннай нана элхарго, — аьлар цо юххера а. — МалагIа нийсхо яккха вийна хиннав-те цо са цаI мара воаца воI, са мехка а вена».

Дувцара литературни наькъилгаш Iалaьмате цхьалха хилар хьамаьлха даькхар педагого.

Наьсаречa кхоалагIча школерча хьехархоша шоай урокаш, паччахьалкхено е лаьрхIача реформа боламца нийсъеш тайп-тайпара технически кхоачам лелабу.

Медов Йоакъапа ший уроке пайда ийцар кодоскопагара, грамзапись йолча пластинкагара, сурташкара, плакатагара. Укхазарча хьехархоша хьаькъалца къахьега Iомабу дешархой.

Юовцача темах лаьца къамаьлаш дир массехк хьехархочо. Урокаш йоашхаш а, кхыча проблемех лаьца а къамаьл дир хьехархой говзал лакхъеча института болхлочо Оздоев Рамиса. Цо къаьстта белгалдаьккхар школьни реформо дIадехачунга хьежжа, хьехара болх ерригача республике эргабаккха безилга.

Дукхача хьехархоша тIатеIIа дийцар гIалгIай йоазон реформах лаьца.

— Графика тоа а яь дIа па оттайнча, дешара чIоагIа новкъарле хулилгагIа, — аьлар хьехархо волча Патиев Султана. — Кердача реформаца дешара книжкаш хьатоадарал хьалхадаккха деза графика лерттIа хьанийсъяр.

Хьехархоша хьсадир «Лоаман Iуйре» яхача альманахах хIанз вай къаман эстетически кхоачам ца хилар. Из шера диазза мара ара а дувлац, печатни листаш а кIезига я цун. Кхаь бетта хьежа везаш хул аргIах арайоалача номерага. «Бетта цкъа мукъагIа арадувлаш литературни журнал эшача хьала тIа эттад вай», — йоахар дукхагIболча хьехархоша. ТIеххьарча хана «Лоаман Iуйре» сомадалар» белгалдаьккхар. Дукха дийцар вIашагIкхетаре реформо айяьча проблемах а, методически говзал лакхъярах а.

I. КОДЗОЕВ,
хьехархо.

Лора хьехамаш

ДIА-ЮХА ДУВЛА ЛАЗАРАШ

Гирз дIа-хьа доала во лазар да. Из лазар довзаш да геттара гаьна хьалхарча ханашка денз.

Дунен тайп-тайпарча регионашка наха дукха гирз гучадаьнна моттигаш я хIанз укх сахьате а. Уж цамагараш дIа-хьа доаржадара новкъостал ду туризмо, дукхача наха баха моттигаш хувцаро, кхыяраш санна йолча социальни фактораша, хIаьта иштта цхьаболча наьха санитарни кхетам лоха хиларой уж ханнахьа лорашка ца бахарой.

Лакхе ма аллара, хьайбай цIий Iувдаш йолча фашкарго хьахулийташ да гирз. Цо сага церг техачул тIехьагIа, 7—12 ди доал цу лазара белгалонаш гуча ца йоалаш. Гирз далара керттерчарех цхьа белгало я сага дегI кIомлуш хилар, бийсашка къаьстта бIарзагIа а доалаш. БIаргагуш йола гирза белгалонаш я сага наькха, гийга, ворош, когаш а кулгаш а вIашкадувшача моттигий цIека тIа мIараш хьийкхача цIий тIадаьнна кIомлуш хилар.

Геттара чIоагIа доал из сага кулгий пIелгашта юкъе. Цул совгIа, гирз даьннача сага цIека тIа листта тIадаьле хул берца Iовна буртиг миссел мара доккха доаца ноткъара бIалгаш, цхьадолчарна тIа кIомарга кховра а лоацалуш.

Гирз даьннача сага дегI чIоагIа кIомлуш хиларо, цунга мIараш хьекхийт. Из бахьан долаш кхы а чоалханеча хьала тIа доал лазар, тIакхет пиодерми, экзематизаци. Саг ше дарба де гIертаро а кIоаргду, чоалханегIа ду цамагар.

Масала, хьаэцаргва вай гирз даьнна 'А. ДегI чIоагIа кIом а луш хIамаш тIаьнна хиннай цунна. ХIаьта а лор волча вахаваш. Новкъоста хьехамах ше дарба де эттав, тайп-тайпара молхаш а хьекхаш, таблеткаш а мелаш. Дарба ца а хулаш, кхы а чIоагIа кIоаргденнад лазар. Массанахьа ноткъара бIалгаш тIадувла доладеннад. Цул тIехьагIа вахав А. лорашка. КIоаргденна, чоалханеча хьала тIа даьнна гирз — иштта яр унахочун диагноз. Ханнахьа лорашка ца вахар бахьан долаш 1,5 бетта дарба дайта дийзар цу сага, цун дезалашта а дIадаьлар цунгара гирз.

Цамогаш волча сагагара гирз хьадала йиш я цунца гаргга дIа-хьа кхеташ хиларах, цо лелаьяча хIамашка, барзкъашка, кулгах хьекхача гатага, гермега, пхьегIашка, кхычунга а гIолла. Иштта гирз кхета тарлу санитарни бокъонаш йизза кхоачашъеш ца хилча бане, парикмахерске, кхыйолча дукха нах вIашагIкхетача моттигашка. Берашта из лазар дIа-хьа дала йиш я тайп-тайпарча ловзарашка гIолла.

ХIара сага ха а цо кхоачашде а дезаш да:

эггара хьалхара белгалонаш гучайоаллашехьа, геттара сиха лорашка ваха везилга;

саббаре, цIена, биззача боараме лоро белгалдаьккха дарба леладелга;

оттаьча ханашка шийна лазар дий хьажийта дарбана учрежденешка ваха везилга;

дарба дIадоладеши чакхдаьлчеи шозза чурча барзкъаштеи тIа-кIал тоссача метта хIамаштеи лаьрхIа дезинфекци елга;

гирз долча унахочунца дIа-хьа кхеташ хиннача цун цIагIарча дезалашта а дарба дайтилга;

коллективашка (берий беши ясленш, школа-интернат, общежити) гирз даьнна саг гучаваьлча, Iалaьмате сиха, тоавенна валлалца, из дIакъоаставелга а карантина гIулакхаш чакхдоахилга а.

Р. МАЛИКОВА,
республикански кожвендиспансера оргметодкабинета заведующи.

✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ

ВОЛЕЙБОЛ

Чакхъьяннай «Урожай» ДСО спартакиада зачета юкъейолха волейболах йола финальни яхьаш. Уж хилар город Аргуне. Хьалхара моттиг яьккхар Урус - Мартановски районерча «Горец» совхоза спортсменаша, шоллагIеи кхоалагIеи моттигаш ПМК-2, «Шалинский» совхоза коллективаша яьхар.

НЕК ДАР

Цхьа бIаь ах бIаь совгIа спортсомено город Липецке къайсар «Спартак» ДСО Россовета хьалхе яккхар. Грознерча № 20 йолча школа дешархочо Логашкин Владислава хьалхара моттигаш яьхар 200 метр брассеи комплексни хьисапеи нек дича, кхаь дистанце даьха толамаш вIашагIтехача а цунга кхоачаш саг хиланзар.

Цига дакъа лаьцача ткъаьшиъ командана юкъе вай республикерча коллективо йиьлагIа моттиг яьккхар.

ЯИГА АТЛЕТИКА

Вай республика столице хилар 58-гIа традиционни яйга атлетиках йола эстафета. Городерча школай дешархой байдар юххьанца. Цига толаш хилар №№ 14, 41 йолча школай спортсменаш.

Цул тIехьагIа къовсабелар ДСО викалаш. Укхаза хьалхара моттиг яьккхар «Буревестник» общества спортсменаша.

Къаьстта а теркам тIаозаш, яр 40 этапах латта комбинированни эстафета. Адар, нек дар, топ кхоссар, велосипед хахкар, кхыдараш дар цунна юкъедоагIаш. Цига къовсаеннача Грознен районий командаех толаш хилар Заводской района яр.

ФУТБОЛ

«Спартак» ДСО чуйоагIача итт физкультурни коллектива футбольни командашта юкъе къовсамаш хилар. ТолашагIйола команда гучаяьлар молкомбината а Грознерча ПАП-1 а командаш лайзача.

Счет 2:0 йолаш котъяьлар молкомбината коллектив.

* * *

«Динамо» стадиона тIа хилар «Урожай» ДСО спартакиада юкъейолха футболах йола финальни яхьаш. Шовзткъа командах финале кхаьчаяр йиъ коллектив.

«Шалинский» совхоза футболисташа эшабир Гудермески района «Терек» совхоза спортсменаш. Цар хьалхара моттиг а яьккхар. ШоллагIа моттиг Шалински районерча «Кавказ» яхача птицефабрика командаи кхоалагIъяр — Урус - Мартанерча «Сельхозтехника» футболисташеи яьхар.

Т. СОКОЛОВА.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

16 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Берашта — оакхарех». Ленинградера передача.
9.05 — «Мича хиннав хьо, Одиссей?» Художественни фильм 1-гIа сери.
10.10 — Путешественникий клуб.
11.10 — Композитора В. Агапкина произведенеех дола концерт.
11.25 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Вай заманхо». Документальни фильмаш: «1974—1984. Итт шу», «Павлова Катях».
15.40 — «Игорь Шамо иллеш» яхача фильма-концерта премьера (Киев).
16.10 — «Кердадараш».
16.15 Подмосковни юрта таханеи кхоанеи.
16.45 — «Говза кулгаш».
17.45 — М. Шолохов. «ТIакIалтIабаьккха бай».
17.55 — Т. Хренников. «Гусарски баллада» яхача балета лэаьрча музыкацара сюита. Ленинградера передача.
18.15 — Миллионий ленински университет.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Дунеи кагирхойн».
19.35 — «Кердадараш».
19.40 — «Мича хиннав хьо, Одиссей?». Художественни фильм. 2-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Йоазонхой вахари». Ведущи — литературни критик Ф. Кузнецов.
22.35 — «Тахан дунен тIа».
22.50 — «Виктор Васнецов. Дагадохамаш» яхача телевизионни документальни фильма премьера.

II ПРОГРАММА

8.00 — Гуйранара гимнастика.
8.15 — «Шийна хетар». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Физика. 6-гIа класс. Энергии болхи.
9.05, 12.50 — Испански мотт.
10.05 — «Декоративно-прикладное искусство». Iилма-довзийтара фильм.
10.35, 11.40 — В. Шекспир. «Гамлет». 9-гIа класс.
11.10 — «Дезали школеи». Тележурнал.
12.15 — Истори. 5-гIа класс. Ширача Римера культуреи Iилмеи.
13.20 — «Вайгач». Iилма-довзийтара фильм.
13.35 — «Инарал Рахимов». Субтитраш дола художественни фильм.
15.10 — «Кердадараш».
17.00 — Берашта. «Зоахк бола физика».
17.30 — Школана новкъостала. «Дайна синош». Телевизионни спектакла 2-гIа сери.
18.25 — «Нохч - ГIалгIайчен ди».
18.45 — «Вай интернационалисташ да» (нохчий меттала).
19.05 — Киножурнал.
19.15 — «Объективо бехк бу».
19.30 — Шоана хетар. «Кхоанара болхлой».
20.00 — «Бийса даьнъала хийла шун, бераш!» «Цирнера хуриск». яха мультфильм.
20.15 — «Кердадараш».
20.20 — «10 минута 10 миллионех». Документальни фильм.
20.30 — Художественни гимнастиках йола дунен халкъашта юкъера яхьаш. Болгарера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Мама маьре яхай». Художественни фильм.
22.55 — «Кердадараш».

17 МАЙ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Говза кулгаш».
9.05 — «Мича хиннав хьо, Одиссей?». Художественни фильм. 2-гIа сери.
10.25 — «ДегагIоз — иллиш». Фильм-концерт.
11.15 — «Козары» яхача документальни фильма премьера.
11.30 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Советски сага». Документальни фильмаш: «Исполкомо решени ю», «Петро-Петербай».
15.20 — «Эрсий метта къамаьл».
15.50 — «Кердадараш».
15.55 — «Хо Ши Мин: духах бола дагабохам». Телевизионни документальни фильм.
16.50 — Фаьлг болча хьоашалгIа. «Йоацача городера приключени».
18.35 — «Чрезвычайный автобус». Алкоголизмах доалача зенах дола Iилма-довзийтара фильм.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Хувцалургда вай» яхача мультфильма премьера.
19.10 — «Укх деной почта». Ведущи — политически обозреватель В. П. Бекетов.
19.40 — «Кердадараш».
19.45 — «Мича хиннав хьо, Одиссей?» Художественни фильм. 3-гIа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — СССР халкъа артиста Н. Сличенко кхоллама сайре.
22.55 — Дунен велогонка. ПНР-ера передача.
23.05 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Тхо челябинцаш да» яхача документальни фильма премьера.
8.35, 9.35 — Географи. 8-гIа класс. Среднеазиатски экономически район.
9.05, 12.45 — Английски мотт. Хьеха 1-гIа шу.
10.05 — «Природоведене» передача почта.
10.35, 11.40 — Музыка. 1-гIа класс. Симфонически оркестра инструменташ. 1-гIа передача.
10.55 — «Дийнача дешай оазаш». М. Ю. Лермонтова лирика.
12.00 — Исторе оагIонаш. «Сийгах ала баргба».
13.15 — «Мамай школа».
13.45 — Музыка. 6-гIа класс. С. Прокофьев. «Золушка» яха балет.
14.25 — «Моаршал шоана, бераш». Передача ер ва психологически Iилмай доктор Ш. А. Амонашвили.
14.45 — «Кердадараш».
17.05 — Республика хьайбаш леладераштa. Кинопрограмма.
18.05 — Хьайбаш леладар — ударни фронт. «Доакъараш бIаьстий денз нийчду».
18.20 — Киножурнал.
18.30 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
18.50 — «Хьа анайовхаш».
19.15 — «Шун книжкай полка тIа» (нохчий меттала).
19.35 — Коммунисташца гIа нийсбеш. Парте, тIема, къахьегама ветераноца В. А. Пиуновца школьникаш вIашагIкхетар.
20.00 — «Бийса даьнъала хийла шун, бераш!» «БоргIиаг цамогаш хиннай» яха мультфильм.
20.15 — «Шахматни школа». «Разряднеий класс».
20.45 — «Москван йоккха приз» яха дунен халкъашта юкъерча стендови топаш кхуссарах йола яхьаш.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Оаз йолаш бар цун домбра» яхача телевизионни художественни фильма премьера.
23.00 — «Кердадараш».

РАДИО

16 МАЙ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай програма (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.35 — Реклама (эрсий меттала).
8.40 — «Общественни порядок лораеча» яха радиожурнал (эрсий меттала).
9.15 — «Тха музыкальни галерей» (нохчий меттала).
11.15 — «Антикоммунистий герз национализм да» (нохчий меттала).
11.30 — «Грозне микрофонаца» (эрсий меттала).
11.45 — Музыка (нохчий меттала).
17.15 — Передачай програма. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.16 — «Патриот» (нохчий меттала).
17.31 — «Шоана, производстве хьалхалаттараштa» яха концерт (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Шура дукхагIа яккхара» корреспонденци (гIалгIай меттала).
18.40 — «Халкъа тIахьожам болх беш ба» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — Рахманинов Сергеи музыка дIалохкараш.
17.42 — Рашидов Ш. дешашта дола иллеш.
18.18 — Халхарга вехар.
18.36 — Инструментальни музыка.

17 МАЙ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай програма (эрсий меттала).
8.33 — Передачай програма (нохчий меттала).
8.36 — Лирически иллеш (нохчий меттала).
11.15 — «Iилмас производства» (эрсий меттала).
11.30 — «Коммунисташ хьалха болхар». Радиокомпозици (гIалгIай меттала).
11.45 — Бокххийчарна берех лаьца. «Хьаькъалца кхетам балар». Беседа (эрсий меттала).
15.15 — «Даьхен тема Нохч-ГIалгIайчен поэзе» (нохчий меттала).
15.35 — Реклама (эрсий меттала).
17.15 — Передачай програма. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
17.16 — «ДоттагIий оазаш» (эрсий меттала).
17.31 — «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Юртара вахар» (эрсий меттала).
18.40 — «Хьона, Даьхе, салтечун дог» (гIалгIай меттала).

УКВ

17.00 — «Оризонт» яхача вокально-инструментальни ансамбла выступлени.
17.34 — Вай хьамсарча кхалнахах массанахьа ашараш леих.
18.25 — «Илли» яхача ансамбла выступлени.

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 5—10 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 22—27, Грозне 24—26 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, тайп - тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 10—15, дийнахьа 22—27 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностеи транспортеи — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ00140. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2369.